

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 138 (1638) ♦ Субота, 26 липня 1997 року ♦ Ціна договірна

Спотикаємося в економіці, кособочимо в соціальній сфері

У першому півріччі 1997 року не вдалося повною мірою розв'язати надзвичайно гострі проблеми економічного й соціального розвитку, в першу чергу — подолати спад виробництва, оздоровити фінансове становище держави, створити правове поле для реформування економіки, поліпшити ситуацію в соціальній сфері. Такий висновок було зроблено під час розгляду на засіданні Кабінету міністрів України, яке відбулося під головуванням Прем'єр-міністра Валерія Густойтенка, підсумків роботи народного господарства, виконання державного бюджету України за перше півріччя 1997 року. У роботі засідання взяв участь і виступив на ньому Президент України Леонід Кучма.

(Закінчення на 2-й стор.).

«Гарячий телефон»

225-40-25

17.00 — 19.00

29 липня, вівторок

Олександр ТКАЧЕНКО,

перший заступник Голови Верховної Ради України, — про земельні відносини, проблеми АПК.

Свято єднання молоді

Уперше в історії незалежної держави України її молодь та студентство візьмуть участь у Всесвітньому фестивалі молоді та студентства, який розпочнеться 28 липня у Гавані. В делегації представлена молодь найрізноманітніших об'єднань — політичних, регіональних, культурно-мистецьких. До складу делегації входять і народні депутати України.

Делегатам всесвітнього форуму молоді направив своє привітання Голова Верховної Ради України Олександр Мороз. Він, зокрема, підкреслив, що по-доброму заздрить учасникам делегації, бо в долі кожної людини можливе, як унікальний випадок, збіг молодості і участі у форумі такого рівня і значення. Він побажав успіхів у роботі фестивалю і висловив сподівання, що наша молодь працюватиме на розвиток демократії, соціальної справедливості у нашій державі.

Учасників фестивалю привітав і Президент України Леонід Кучма.

Багато років цю тему навіть не обговорювали. Життя і побут пристанційних міст енергетиків завжди вважалися зразково-показовими. Це у півтора рази менше, ніж за цей період торік. Обмолочено з 2,3 мільйонів гектарів площ — 72 відсотки від скошеного. Середня врожайність по Україні становить 28,7 центнера з гектара, що більше проти минулого року майже на 8 центнерів.

І раптом — перші повідомлення про страйки вчителів у школах, де навчаються діти атомників, неспіливі, бо здаються абсурдними, розмови про безгрошів'я, безпритуальність та недоїдання тих, хто йде на чергові зміни до реакторів...

Що це, прикмета тяжких часів чи ледь помітний знак нової, більш жахливої, ніж чорнобильська, біди?

Спробуймо розібратися. Спочатку там, біля її джерел.

(Про це читайте на 8—9 стор.).

На хліборобській вулиці

За даними Мінсільгоспроду, зернові та зернобобові культури в Україні скошено майже на третині посіяних площ, що становить 3,3 мільйона гектарів. Це у півтора рази менше, ніж за цей період торік. Обмолочено з 2,3 мільйонів гектарів площ — 72 відсотки від скошеного. Середня врожайність по Україні становить 28,7 центнера з гектара, що більше проти минулого року майже на 8 центнерів.

Озиму пшеницю в Україні зібрано на третині площ. У Херсонській області намолотили майже півтора мільйона тонн продовольчого зерна. 830 тисяч тонн в Одеській, 763 — в Запорізькій. Півмільйонний рубіж подолали кримські хлібороби. Середня врожайність озимої пшениці — 29,7 центнера з гектара — майже на 7 центнерів більше, ніж торік.

(Коментар читайте на 4-й стор.).

На Україну повернувся...

11

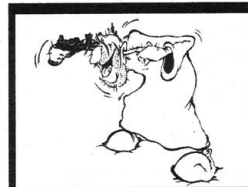
Лотерея
«Голосу України»

12-13

Хто все золото на Золоті ніжки

14

Курінь

16

О Кабмін затвердив програму пенсійної реформи, головна мета якої — перехід до страхової соціальної пенсійної системи.

О Учора Чорноморський флот передав Україні останній бойовий корабель.

О У Керчі оголосили голодовку лікарі станції швидкої допомоги. Причина — не виплата зарплати.

О На каналізаційному колекторі Калуша Івано-Франківської області сталася аварія.

P.S.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Спотикаємося в економіці,
кособочимо в соціальній сфері

(Початок на 1-й стор.).

На засіданні значалося, що основними причинами спаду промислового і сільськогосподарського виробництва є низький рівень структурних змін в економіці, відсутність належного управління цими процесами з боку керівних структур, бартеризація господарських відносин. Проект невідкладних заходів щодо прискорення реформування економіки, виходу її з кризового стану та підвищення рівня життя народу представив на засіданні віце-прем'єр-міністр Сергій Тигипко.

Цей документ передбачає складення реальних графіків погашення заборгованості з заробітної плати, інших соціальних виплат. Першочергове значення для активізації економічної діяльності має відновлення платоспроможності попиту населення і його довіри державі. Важливе місце в документі займають і заходи, спрямовані на подолання соціальних перекосів, насамперед — ліквідацію зрівнялки в пенсійній системі, розбіжностей в оплаті праці, перехід до погодинної оплати, а з 1999 року планується поступове наближення мінімальної заробітної плати і мінімальних пенсій до рівня межі малозабезпеченості.

У проекті невідкладних заходів також намічено дії для зміцнення бюджетної і фінансової стабільності, створення необхідних умов для прийняття бюджету на 1998 рік на цілком оновлений податковий системі.

Бюджет став справжнім камнем спотикання в нашому житті, сказав, зокрема, у своєму виступі на засіданні Кабінету Президент України Леонід Кучма. Судячи з усього, в Міністерстві фінансів поки що немає чіткого розуміння того, що бюджет 1998 року має бути підпорядкований політиці економічного зростання. Державі бюджет необхідний не сам по собі, а як інструмент реалізації певних економічних пріоритетів.

Виступ Леоніда Кучми став своєрідною програмою дій для нового уряду з багатьох надзвичайно важливих напрямів економіки, політики, науки, культури. Одне з найважливіших завдань нового уряду, наголосив Президент, — зміцнення фінансового становища держави на основі підтримки національного виробництва. А це неможливо без подальшого послаблення податкового тиску, насамперед на фонд оплати праці.

Першочерговим завданням Президент назвав пошук і використання резервів зростання державних інвестицій як стимулюючого фактора активізації інвестиційного процесу, повідомляє ДІНАУ-Українформ.

Від здобутків у політиці —
до економічної співпраці

Г. Удовенко

Завершено офіційний візит міністра закордонних справ України Г. Удовенка до Латвійської Республіки. Під час зустрічей Г. Удовенка з президентом Латвії Г. Улманісом і міністром закордонних справ В. Бірквасом зазначалося, що між обома державами в сфері політики не існує жодних розбіжностей, панує атмосфера повного взаєморозуміння. Обговорювалися також питання налагодження активного регіонального співробітництва, взаємної політичної підтримки у справі інтеграції до європейських та євроатлантичних структур, зокрема в СС, перспективи розвитку співпраці в рамках програми НАТО «Партнерство заради миру».

Особливу увагу було приділено поглибленню співпраці в економічній сфері. Сторони відзначили, що здобутки в політичних відносинах між обома країнами мають передувати у площині конкретної, взаємовигідної економічної співпраці, а вона, у свою чергу, — спирається на якісну договірно-правову базу.

У ході візиту сторонами було підписано три угоди: про взаємні позички громадян, про повернення нелегальних мігрантів та про заохочення і взаємний захист інвестицій.

Управління інформації МЗС України — ДІНАУ-Українформ.

Г. Улманіс

Про збір на обов'язкове
державне пенсійне страхування

Цей Закон визначає порядок справляння та використання збору на обов'язкове державне пенсійне страхування.

Стаття 1. Платниками збору на обов'язкове державне пенсійне страхування є:

1) суб'єкти підприємницької діяльності незалежно від форм власності, їх об'єднання, бюджетні, громадські та інші установи та організації, об'єднання громадян та інші юридичні особи, а також фізичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності, які використовують працю найманих працівників;

2) філії, відділення та інші відокремлені підрозділи платників податку, зазначених у пункті 1 цієї статті, що не мають статусу юридичної особи, розташовані на території іншої, ніж платник зборів, територіальної громади;

3) фізичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності, які не використовують працю найманих працівників, адвокатів, приватні нотаріуси;

4) фізичні особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту), та фізичні особи, які виконують роботи (послуги) згідно з цивільно-правовими договорами, в тому числі члени творчих спілок, творчі працівники, які не є членами творчих спілок тощо.

Стаття 2. Об'єктом оподаткування є:

1) для платників збору, визначених пунктами 1 та 2 статті 1 цього Закону, — фактичні витрати на оплату праці працівників, які включають витрати на виплату основної і додаткової заробітної плати та інших видів заохочення і виплат, виходячи із тарифних ставок, у вигляді премій, заохочень, у тому числі в натуральній формі, які підлягають обкладанню податком на доходи фізичних осіб (прибутковим податком з громадян). До цих витрат не належать витрати на оплату виконаних робіт (послуг) згідно з цивільно-правовими договорами, виплату доходів у вигляді дивідендів, процентів тощо, а також інші витрати, які не враховуються при

обчисленні середньомісячної заробітної плати для призначення пенсій, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України;

2) для платників збору, визначених пунктом 3 статті 1 цього Закону, — сума оподатковуваного доходу (прибутку), яка обчислена в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України відповідно до законодавства України;

3) для платників зборів, визначених пунктом 4 статті 1 цього Закону, — сукупний оподатковуваний дохід, обчислений відповідно до законодавства України.

Стаття 3. Збір на обов'язкове державне пенсійне страхування платники збору сплачують до Пенсійного фонду України у порядку, визначеному законодавством України.

Платники, визначені пунктами 1, 2 та 3 статті 1 цього Закону, зобов'язані зареєструватися в органах Пенсійного фонду України. Комерційні банки при відкритті відповідних банківських рахунків зобов'язані вимагати інформацію від таких платників щодо зазначеної реєстрації.

Пенсійний фонд України не включається до Державного бюджету України.

Забораються використання коштів Пенсійного фонду України не за цілями, призначенням, у тому числі на кредитні, депозитні операції, надання позичок тощо. Тимчасово вільні кошти у разі відсутності заборгованості по виплатах пенсій можуть бути використані Пенсійним фондом України виключно на придбання державних цінних паперів.

Фінансування витрат на утримання органів Пенсійного фонду України та його апарату проводиться у межах кошторису, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Стаття 4. На обов'язкове державне пенсійне страхування встановлюються ставки збору у таких розмірах:

1) для платників збору, визначених пунктами 1 та 2 статті 1 цього Закону, — 32 відсотки від об'єкта оподат-

кування, визначеного пунктом 1 статті 2 цього Закону.

Для підприємств, установ і організацій, де працюють інваліди, збір на обов'язкове державне пенсійне страхування визначається окремо за ставкою 4 відсотки від об'єкта оподаткування для працюючих інвалідів та за ставкою 32 відсотки від об'єкта оподаткування для інших працівників такого підприємства;

2) для платників збору, визначених пунктом 3 статті 1 цього Закону, — 32 відсотки від об'єкта оподаткування, визначеного пунктом 2 статті 2 цього Закону;

3) для платників збору, визначених пунктами 1, 2 та 3 статті 1 цього Закону, — 32 відсотки суми винагород, які виплачуються фізичним особам за договорами цивільно-правового характеру;

4) для платників збору, визначених пунктом 4 статті 1 цього Закону, — 1 відсоток від об'єкта оподаткування, визначеного пунктом 3 статті 2 цього Закону.

Стаття 5. Збір на державне обов'язкове пенсійне страхування сплачується одночасно з одержанням коштів в установах банків на оплату праці.

Стаття 6. 1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України.

протягом місяця після дня опублікування Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» подати Верховній Раді України пропозиції щодо внесення змін до законів України, що впливають з цього Закону;

протягом двох тижнів після дня опублікування Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» прийняти рішення, спрямовані на виконання цього Закону, та привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом.

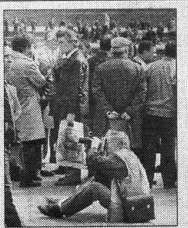
Президент України

Л.КУЧМА.

м. Київ,
26 червня 1997 року.
№ 400/97-ВР

Інформація потребує захисту

ПРЕЗИДЕНТ України Леонід Кучма видав Указ «Про рішення Ради національної безпеки та оборони від 17 червня 1997 року «Про невідкладні заходи щодо впровадження системи зцінення державної інформаційної політики та удосконалення державного регулювання інформаційних відносин».

використання. Відповідно до указу буде створено державну програму здійснення інформаційної політики та розвитку інформаційного простору.

Ряд положень указу регламентує правове поле діяльності засобів масової інформації. Так, буде вжито заходів до вдосконалення державної реєстрації суб'єктів інформаційної діяльності. Для цього рекомендується внести зміни до законодавчих актів.

Кабінет міністрів зобов'язаний також підготувати зміни до законодавства щодо встановлення відповідальності посадових осіб, в тому числі засновників засобів масової інформації, або тих, які представляють інтереси цих засновників, за протизаконне обмеження конституційного права на свободу слова або на дії, спрямовані на поширення інформації, що не ґрунтується на достовірних даних, обмежує права громадян, завдає шкоди їх репутації чи державним інтересам України.

Уряд повинен розглянути рекомендації парламентських слухань «Свобода слова в Україні: стан, проблеми, перспективи» та вжити заходів для їх реалізації.

Ряд положень указу Президента спрямовано на зцелення та підвищення конкурентоспроможності вітчизняних газет та журналів, ефективності їх економічної діяльності, забезпечення реальної незалежності, в тому числі від тінювого капіталу. Планується вивчення рівня популярності серед населення друкованих видань, заснованих за участю держави.

Водночас указ зачіпає проблеми випуску книжкової продукції, роботи бібліотек усіх рівнів, використання радіочастотного ресурсу, випуску інформаційних та

реklamних матеріалів про Україну, її економічний потенціал тощо.

Кабінетом міністрів доручено вжити заходів для створення національної інфраструктури інформаційної безпеки, а також визначити головну організацію, яка контролюватиме стан захисту державної таємниці. Уряд повинен подати відповідні пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про державну таємницю».

Для поліпшення функціонування державної системи науково-технічної інформації пропонується передбачити у проекті державного бюджету на 1998 рік відповідні кошти для її розвитку.

Доручено у двомісячний термін внести на розгляд Верховної Ради проекти законів «Про інформаційну діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування», «Про міжнародний інформаційний обмін», «Про супутникове та кабельне телебачення», «Про єдиний реєстр фізичних осіб», а також організувати регіональні інформаційно-аналітичні центри-філіали Національного інституту стратегічних досліджень. Указом передбачено створення спеціального судового органу для розгляду питань у сфері інформаційної діяльності.

Кабінет міністрів зобов'язаний внести пропозиції щодо обов'язковості надання декларацій про матеріальні та фінансові ресурси, що вносяться до статутного фонду, для державної реєстрації засобів масової інформації, а також визначити порядок координації діяльності прес-служб міністерств, інших органів центральної влади.

Президент дав відповідні доручення Службі безпеки України та ряду інших міністерств та відомств.

МІНА ПІД РЕФОРМУВАННЯ ВЛАСНОСТІ,

або Як міністр дбає, щоб Президент, Прем'єр та Генеральний прокурор України не сиділи без діла

Створення труднощів, а потім героїчна боротьба з ними, очевидно, вже в крові багатьох чиновників різного рангу. І зрозуміло чому. Адже за невміння аналізувати, прогнозувати лише в такий спосіб можна довести свою незамінність та необхідність. Особливо небезпечний чиновник для вітчизняного товаровиробника. Чи хтось платити чиновникам, чи роблять вони це з добрих намірів, але в їхніх діях інколи простежується досить чітка тенденція — доплатити тих, хто ще на плаву. Принаймні в цьому десятилітті рази мали можливість переконалися керівники акціонерної риборисомислової компанії «Антарктика» за останніх кілька років. А точніше — з того часу, як одне з найбільш серед споріднених у Європі підприємств почало мінити оренду на акціонерну форму власності. Про перипетії боротьби «Антарктики» за виживання і нормальну роботу наша газета писала вже не раз. І ось нещодавно ця боротьба перейшла в нову фазу.

Про це можна було дізнатися з газет. Одна і та ж авторка спершу в одеському, а потім у київському тижневиках під одним і тим же заголовком опублікувала статтю, де звинуватила риборисомислову компанію, як то кажуть, у всіх смертних гріхах. Аргументами для критики були лише документи Мінірибгоспу та Генпрокуратури. Цікаво також, що позов Генпрокуратури, якщо судити з публікації, потрапив чомусь набагато раніше до журналістів, ніж до відповідача. Очевидно, хтось дуже зацікавлений, прагнув у такий спосіб вплинути на формування громадської думки, а отже, й на Вищий Арбітражний суд України, куди було направлено копію позовної заяви. Отже, у розпорядженні нашої редакції є набагато більше матеріалів, які свідчать, що все не так дельно однозначно, як це відображено в газетах та позовній заяві Генпрокуратури.

Що із пам'яттю сталося?

З 1996 року керівник Мінірибгоспу Микола Швеленко почав «бомбардувати» листами-зверненнями вищих посадових осіб держави. У жовтні він звертає увагу Прем'єр-міністра на «неправомірність» приватизації деяких споруд Іллічівського морського рибного порту». А наприкінці березня цього року пише Президенту України вже не про «неправомірність», а про «порушення чинного законодавства України у процесі приватизації Іллічівського морського рибного порту». Мало того, що міністр в останньому разі перебирає на себе функції прокурора і судді, виносячи вердикт про порушення чинного законодавства, окремі споруди переправляють до складу порту. А для більшої переконливості, очевидно, пан Швеленко підкреслює, що з 1995 року по сьогодні Міністерство рибного господарства України з метою забезпечення керування і впливу з боку держави на функціонування винятково стратегічного Іллічівського морського рибного порту вживає заходів щодо повернення його в державну власність.

Зрозуміло, що реакція Президента України на лист, де все подано так, начебто приватизовано об'єкт, який не підлягає їй, була негативна. Тому він дав доручення Генеральному прокуророві України, керівникові СБУ та виконавцю обов'язків голови Фонду держмайна України розібратися у цьому. І «колось» закрутилося. Але звідки, наприклад, Президенту України було знати, що є й інші листи того ж таки міністра пана Швеленка, датовані кінцем березня 1995 року. Майже через рік після укладення договору купівлі-продажу між Фондом та організацією орендарів «Антарктики» (коли вже були всі закони та регламентуючі документи, на які цього року посилається міністр, а раніше чомусь не бачив) керівник Мінірибгоспу пан Швеленко писав: «Проведення приватизації державного майна орендного підприємства «Антарктика» погоджено з Кабінетом міністрів України (розпорядження від 12 травня 1994 року №333) та Антимонопольного комітету (лист від 01.04.1994 рр.)». А наприкінці листа міститься твердження: «Міністерство рибного

господарства України не має зауважень до ходу приватизації ОП «Антарктика»».

Дивно, чи не так? Не було, не було — і раптом зауваження з'явилися разом з проханнями... «прошу Вас, шановний Леоніде Даниловичу, вжити заходів...» І хоча до цього «остання» риборисомислова компанія лише за рік переїхала з понад 50 перевіроч, які проводили всі, від Генпрокуратури й до місцевої податкової адміністрації, пана Швеленка, очевидно, не задовольняло те, що тепер «Антарктика» самостійно стає на ноги, без його керівництва.

А для того, щоб остаточно «добити» опонента, у супровідній доповіді до звернення стверджується, що «Аналіз результатів економічної діяльності Іллічівського морського рибного порту порівняно з іншими морськими рибними портами України свідчить про найбільш малоєфективне використання «Антарктики» портових споруд».

Цим самим пан міністр, очевидно, хоче сказати, що акціонери не вміють ефективно використовувати своє майно, а очолюване ним відомство знає, як ним розпорядитися. Однак довідка того самого Мінірибгоспу свідчить, що Керченський морський рибний порт, який перебуває під «дахом» міністерства, в першому кварталі цього року обробив вантажів утричі менше, ніж за відповідний період минулого року. Як то кажуть, факти промовистіше від будь-яких слів свідчать, вміє чи ні Мінірибгосп розпоряджатися державною власністю. Водночас «Антарктика» продовжує напружувати обсяги обробки вантажів.

У прокуратурі з пам'яттю все гаразд. А з об'єктивністю?

Зусиллями міністра в болого цього конфлікту було втягнуто вищих посадових осіб держави і Генерального прокурора та голову Фонду держмайна України. Звичайно, Генеральний прокурор України не поїде сам перевіряти, чи були порушення, чи ні. Для цього є відповідне управління. Шоправда, мало хто знає, що на початку цивільно-судового управління Генпрокуратури пан Борисенко — давній знайомий риборисомислової компанії. Всі, хто був присутній на засіданні президії Вишого Арбітражного суду України, коли вирішувалися спір між «Антарктикою» та «Градобанком», мали можливість переконалися в цьому. Навіть адвокат, який захищав інтереси компанії, у своєму виступі змушений був визнати, що «йому інтереси «Антарктики» не такі близькі, як представники Генпрокуратури панові Борисенку — інтереси комерційного «Градобанку».

Хоча зазначимо, що в банку було кілька адвокатів на цьому процесі. Ніхто не звернув тоді особливої уваги на те, на позоргу, чи то просто на слова пана Борисенка в майбутньому ще раз /воткре вже... В Т. /зайнятися перевіркою «Антарктики».

Багато хто почав уже і забувати прокурорський виступ. А дарма. Бо 20 червня пан Борисенко разом із супровідним листом надіслав копію позовної заяви до Вишого Арбітражного суду України до Фонду держмайна України та АРК «Антарктика».

У позовній заяві зазначається, що «...договір купівлі-продажу... не відповідає вимогам Декрету Кабінету міністрів України від 31.12.92 № 26092...» Якщо справді пан Борисенко та його підлеглі аналізували всі документи, то позов їм увагу не повинно було пройти розпорядження Кабінету міністрів України № 333 від 12.05.94 року. А саме за цим докumentом за погодженням з усіма необхідними інстанціями відбувалося акціонування майна орендного підприємства «Антарктика». До речі, на цей документ посилається раніше (коли не мав зауважень до ходу приватизації) міністр пан Швеленко. А тепер керівник Мінірибгоспу та в Генпрокуратурі ніде не згадують про рішення та відповідні візи керівників Кабміну. Як і про те, що у власності держави залишилися авто- та залізничні дороги, які на території порту, акваторії, берегові укріплення, набережні Іллічівки і причали, причали, під'їзні шляхи, шляхопроводи, окремі споруди тощо.

І ще одна цитата з позову, після прочитання якої вже й не знаєш, чи вірити своїм очам. «Оскільки вказані конкретні обставини купівлі-продажу державного майна виявлені в листі достовірно відомі лише після проведення прокурорської перевірки у травні 1997 року, причини пропуску строку позовної давності є поважними, і він підлягає поновленню». Здавалось б, тут все теж аргументовано. Однак коли я пошукався в порту та «Антарктиці», з'ясувалося, що ніякої перевірки з Генпрокуратури ні в Одесі, ні в Іллічівську у травні 1997 року не було. Як то кажуть, хоч падай, хоч стій. Якщо такі висновки (що дуже сумнівно) зроблено на підставі попередніх двох перевірок, то напрошується запитання: чому ж цього так довго вичікувала Генпрокуратура? І чи не нагадує це помсту пана Борисенка колективу «Антарктики» за свою поразку під час відстоювання інтересів «Градобанку»?

А тепер ще один убивчий факт, який не згадують у своїх документах ні міністр Мінірибгоспу, ні працівники Генпрокуратури. Іллічівського морського рибного порту як юридичної особи ніколи й ніде не існувало. З самого початку він був у будівлі і експлуатувався як структурний підрозділ «Антарктики» і був призначений для приймання, переправляння та обробки продукції риборисомислового об'єднання. І не з ініціативи тодішнього об'єднання рибної промисловості «Антарктика» проводила реорганізацію (як це подано в позовній заяві), а за наказом вищих інстанцій. Отже ніякого самоуправства не було, однак цього стараться не помічати. То яку ж мету ставлять перед собою ті, хто на словах, напевно, підтримує Президента України в його курсі на реформування власності, а насправді не від того, щоб повернутися до методів 1917 року? Спробуємо проаналізувати.

Хай гніє економіка, але переміщують амбіції

«Мудре» керівництво деяких міністерських чиновників державною власністю довело чимало донедавна великих конкурентоспроможних підприємств до того, що вони вже на дадан дихають. І лише тоді, коли стає очевидно, що ні розуму, ні сил немає, щоб витягти їх з банкрутної ями, починають говорити про приватизацію. Найсвіжіший приклад — суднобудівні заводи Миколаєва. І хоч як дивно, винних у такому становищі немає. А тепер, судячи з дії Мінірибгоспу, свідомо чи ні поставлено за мету ревізувати попередні рішення. А зрештою буде «потоплено» акціонерну риборисомислову компанію «Антарктика». Чим же завинив цей колектив перед державою? Очевидно, тим, що за останні два роки, коли відбувався спад в економіці держави, «Антарктика» постійно поліпшувала показники роботи. І вже минулого року порівняно з 1994-м якийсь почалося акціонування (випуск літер збільшення вилов риб та виробництво риборисомислових продуктів), а квітень зростає ефективність використання риборисомислових суден тощо. Окрім того, власним коштом відремонтовано десять суден, закуплено нові.

Оскільки численні перевірки нічого не дали, підходи докорінно змінили. Тепер будь-що вирішили забрати те, без чого риборисомислова компанія просто не зможе існувати. А саме: судна допоміжного флоту, холодолинійні, складські приміщення, об'єкти портової механізації. А коли до цього додати, що Мінірибгосп проти оренди компанії портівих

причалів, під'їзних шляхів тощо, то «Антарктика», не маючи доступу до берега, перетвориться на «летючого голландця». Зате міністерство матиме змогу, як то кажуть, взяти виробничиків за горло і диктувати їм свої умови. У цьому ж руслі, очевидно, вирішила працювати Генпрокуратура.

Водночас люди, які справді мислять державними категоріями, мають своє бачення розв'язання проблеми. Зокрема, в листах, адресованих Президенту України, Фонд держмайна України вказує, що найоптимальнішим варіантом було б створення спільного підприємства на базі майна, яке залишилося у власності держави, та оборотних коштів АРК «Антарктика» з подальшим переданням державної частки в управління Мінірибгоспу. Такої думки дотримувалися і керівники Одеської обласної держмайнаміністрації. А голова Іллічівської міськради В. Хмельнов у листі до Президента України прямо вказує, що міністр М. Швеленко, захищаючи вузькокорпоративні інтереси, ініціює питання вилучення зі статутного фонду АРК «Антарктика» майна структурного підрозділу — переправлявального комплексу. Це, на думку міського голови, призведе до зупинки стратегічно важливого підприємства, значних втрат надходжень до бюджету і зростання соціальної напруженості в регіоні.

Є й інші аргументи, які свідчать про неадекватність чи, можливо, далекого погляду політику Мінірибгоспу України. На сьогоднішній день боргівська заборгованість підприємств галузі становить, відповідно, понад 90 та більш як 210 мільйонів гривень. За перший квартал цього року підприємствам і організаціям Мінірибгоспу надано 1,2 мільйона гривень. Куди вони пішли — тема окремої розмови, однак це мізер порівняно з тим, що потрібно для нормального функціонування частки Іллічівського переправлявального комплексу, який вона перейшла, так би мовити, у власність Мінірибгоспу. У реконструкцію енергопостачання для всіх причалів та кранового господарства, воді-і теплопостачання всіх об'єктів, будівництво замістооб'єктного майданчика для обробки вантажів, капітальний ремонт під'їзних залізниць від Іллічівська до порту тощо АРК «Антарктика» лише минулого року вклала майже два мільйони гривень. За попередніми підрахунками спеціалістів, на негайний ремонт більшості об'єктів, які нині перебувають у державній власності, та закупівлі необхідного обладнання витрати становитимуть понад 11 мільйонів гривень та 3 мільйони американських доларів. Окрім того, підтримка обладнання в належному стані потребує щомісячно 200 тисяч гривень. Якщо в кишені міністра пана Швеленка є така сума (а в Міністерства, як бачимо, немає), то можна, звичайно, передавати його спорути. Інакше банкрутом стане передусім державне підприємство. Шодо «керування і впливу з боку держави», то міністерство це чітко продемонструвало на прикладі того ж таки Керченського рибного порту. А стосовно «винятково стратегічного» порту, то міністерство не зайве було б знати, що поруч за 500 метрів — Іллічівський морський торговий порт, за 15 кілометрів — Одеський, за 40 — Південний. Іс сумарна потужність з обробки вантажів — понад 50 мільйонів тонн на рік. А всього на Чорноморському та Азовському узбережжях України розташовано понад 20 морських портів, середня завантаженість яких становить лише 30-40 відсотків. У той же час через небажання пана Швеленка (про що свідчить його лист до Прем'єр-міністра) піти назустріч «Антарктиці» щодо оренди портівих споруд держава вже втратила мільйони гривень.

Гребе говорити відверто, що банкрутам стануть понад 50 тисяч власників-акціонерів «Антарктики», а рибна буде імпортом за цінами вліччів-втричі вищими від світових. Більше того, що відшкодуватиме втрати акціонерам — бюджет чи міністр зі своєї кишені? Не, можливо, краще було б «давати завдання» главі держави, урядові, Генпрокуратурі, а спрямувати свою енергію передусім на виведення з кризи риборисомислової галузі? Бо втратити те, що є, розуму не треба, а відродити — може не стати.

Василь ТУТІЛ'К.

Київ—Одеса—Іллічівськ—Київ.

Констатація тижня

Замість нового авто — розлучення по-корейськи

«Відсутність у 1993 році (саме тоді розроблялася програма «Автобілі України») чіткої і ґрунтовної державної лінії розвитку автомобілебудування в Україні — головна причина болісних і тривалих пошуків оживлення Запорізького автозаводу», — сказав на прес-конференції в Запоріжжі заступник голови облдержадміністрації Петро Ванат.

«Для початку ми трохи танцювали з італійцями, потім валісували з французами, пізніше зблизилися у чарльстоні з «Джентлменом моторс», а нині маємо «розлучення по-корейськи», — ось такий образ він вималював. І все через те, що Україна в 1993 році не усвідомила: автомобілебудування є серцевиною економіки й технічного переозброєння держави.

І все одно не втратив віри в можливість оживити конвеєр «Авто-3А3» голова правління ВАТ Олександр Сотников. Він переконаний, що «в парламенті України існує консолідована більшість, яка підтримає проект закону про стимулювання виробництва автомобілів в Україні і його пошастить прийняти у вересні».

Володимир ДУПА.

Ярмарок тижня

Сергій ПАВЛЕНКО,
«Голос України»

На виду — все своє

Дводенна виставка-ярмарок товарів вітчизняного виробництва «Прогрес-97» відбулася у Чернівцях. У ній взяли участь підприємства, акціонерні товариства, які продемонстрували зразки нового обладнання, передових технологій, засоби автоматизації та контролю, комп'ютерну техніку, вироб масового споживання. З метою пропаганди прислеснянських новинок планується проведення до кінця року ще семи подібних виставок.

Фестиваль тижня

Володимир ОСТРИВЕЦЬ,
«Голос України»

Пісню моря складає Крим

Традиційний міжнародний фестиваль мистецтв «Пісні моря», що відкрився в Керчі, зібрав піле сузір'я. Перед глядачами вже виступили на одні артисти Анатолій Солов'яненко, Юрій Богатик, Тамара Міансарова, заслужена артистка України Зоя Рудник, відомі актори і співачки Наталя Крачковська, Андрій Державин, В'ячеслав Добрилін, Державний кримськотатарський ансамбль «Хайтарма» та інші вітчизняні й зарубіжні діячі мистецтв. «Пісні моря» лунатимуть також у Феодосії, Судак, Алушті, інших містах і районах автономної республіки. А завершиться фестиваль на сімферопольському стадіоні «Фіон» великим концертом і святковим феєрверком.

Марафон тижня

Лідія ТИТАРЕНКО,
«Голос України»

Козаки бігати вміють

Викладач Черкаського державного університету імені Богдана Хмельницького майстер спорту Сергій Лавренко зловив перемогу на 6-му Моравському супермарафоні, що відбувся в Чехії. Спортсмен подолав 310 кілометрів складної пересиченої місцевості за 24 години 36 хвилин.

Сергій, незважаючи на свою молодість, — досвідчений марафонець. Він рекордсмен України на дистанції 100 кілометрів у закритих приміщеннях. На чемпіонаті світу з супермарафону, який відбувся у вересні в Голландії, Лавренко має всі шанси виграти ці змагання. У підготовці до чемпіонату рекордсмена підтримує відомою благодійницькими справами черкаська фірма «ВССС».

Ольга ВАУЛІНА, «Голос України»

Якщо гора не йде до Магомета...

НЕЩОДАВНО в Міжнародному дипломатичному центрі «Артек» відбувся п'ятий міжнародний фестиваль акцій російсько-українського тандему — «В'ячеслав Тихонов і Віктор Гресь. Протягом десяти днів артеківці розкошували «світлом осяжних мистецтв». Великому глядацькому журі треба було впоратися з несласким завданням — обрати найкращий, найцікавіший і найсмішніший фільм, а також нагородити своєю прихильністю найкращих актора і актрису.

Кінофорум тижня

У конкурсній програмі брали участь лише вісім художніх стрічок. Переважно російських. На жаль, Україна не спромоглася виставити на конкурс жодного фільму (він мав бути зня-

тий за останні рік—півтора). Тому глядачам довелося задовольнитися ретроспективою українського дитячого (і не тільки) кінематографа: «Чорна курка» Гресь, «Гелі і Нік» Вадима

Ілленка, класичний «Москаль-чарлирик», «Юнга зі шхуни «Колумб»...

Іще недавно Міжнародний дитячий фестиваль «Артек», по суті, був російський — майже за все платили «Роскіно». Цього року цінова політика знала зміни. Цілком логічно, Росія не бажала вкладати гроші в українську культурницьку акцію. І все-таки завдяки Міністерству України у справах сім'ї і молоді фестиваль відбувся.

На думку директора програми кінофестивалю «Артек» Володимира Вангера, головна мета цього заходу — не зроби́ти з дітей критиків, а навчити їх бути

професійними глядачами, вміти дивитися й бачити кіно. Нині в «Артеку» відпочивають діти (переважно з України) з малозабезпечених, неблагополучних, «чорнобильських» сімей. Багато хто з них ніколи в житті не бував у кінотеатрі. Для таких дітей кінофестиваль — яскрава, незабутня подія. Та й для більшості їхніх однолітків кіно асоціюється виключно з телевізором чи «відеоком». Шкода, що кінотеатрів, на «велике» кино нині ніхто не ходить. Можливо, після фестивалів широкого екрану сенсів в «Артеку» ставлення дітей до цього виду мистецтва зміниться...

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

Обережно: скутери

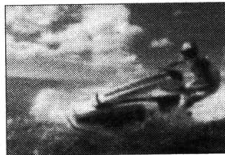
НА ПЛЯЖІ 13-ї станції Великого Фонтану сталася трагедія. Молода одеситка не справилася з управлінням скутером, на якому каталася, й той помчав на швидкості, де зазвичай літять пори завжди багатьох людей. Водій мотоцикла налетів на двох дівчаток-сестер, задавивши їм важкіс трам. Старшеньку, 13-літню Настю, лікарям так і не вдалося реанімувати, недовзі вона померла. Молодша, Юлія, стала калікою. За даним фактом порушено кримінальну справу, ведеться слідство.

Трагедія тижня

Мода на скутери прийшла до Одеси недовго — років зо три тому. Дуже швидко в пляжних зонах об'їздувалися фірми, що почали видавати водні мотоцикли напрокат усім бажачим. За чималу плату, зрозуміло. Новий вид бізнесу, однак зовсім не переймається правилами безпеки. Тим часом цей водний мотоцикл може

розвивати швидкість до 70–80 кілометрів на годину. Тому його мають реєструвати в інспекціях з маломірних служб Держтану, свою діяльність тут згорнуло, перебралося, подекуди, в інше місце. Теж, думається, докохане. Натомість прийшли інші бізнесмени. Чи подобають вони про наліяну безпеку?

Бізнесмени, однак, тим відверто нехтують: інструкторів,

аби заощадити на зарплаті, в них мало, а скутерів багато. Отож видають їх з «правом управління» кому завгодно. Лише 6 грошків ішли. Товариство з обмеженою відповідальністю «Пінадекс Інтергадо», що видавало напрокат скутери на 13-й станції Великого Фонтану, свою діяльність тут згорнуло, перебралося, подекуди, в інше місце. Теж, думається, докохане. Натомість прийшли інші бізнесмени. Чи подобають вони про наліяну безпеку?

Сергій ВЛАД, журналіст

Світ чорно-білий, хоч кричи!

НА ПОБУТОВОМУ рівні розповідають такий анекдот. Зустрічаються два суєди по будинку: «Як справи?» — «Не пиймай, — одказує один, — чорна смуга — вже третій місяць зарплати не виплачують». Три місяці потому зустрічаються знову: «Ну як?» — «Не пиймай, чорна смуга з'ясувалося, що то була ще біла смуга — піроку на роботі ані копійки».

Анекдот тижня

Цей анекдот згадував цього тижня у зв'язку з оптимізмом, який спостерігався на розширених колегіях Державної податкової адміністрації, присвячених підсумкам роботи за перше півріччя. Судячи з усього, цей оптимізм зумовлений тією обставиною, що за цей час надходження до державного бюджету становили 9,6 мільярдів гривень, або, як рознесли що радісну

звістку інформативності, ще на 14 відсотків більше, ніж за відповідний період минулого року. Мабу́ть, оптимізм ДПА члді розцінювати як анекдотичну білу смугу. Бо, з огляду на цифри номінального ВВП та інфляції, розміри інших доходів балансу держави, цілком зрозуміло, що цього замало, щоб перебувати в руслі бюджетних і небюджетних зобов'язань.

Навіть якщо ДПА виявиться спроможною «витрусити» з рахунків боржників усі недоїмки (962 мільйони гривень) і тільки й переймається тим, що повертатиметься борги в зарплатній платі і пенсії, ясно, що без істотних доходів від зовнішньоекономічної діяльності, розміщення цінних паперів і, звісно, без зовнішніх кредитів бюджетної каси в цьому році не зварити. Нагадаю, що згідно з вистражаним балансом видатки бюджету мають становити 45 мільярдів гривень. Тобто 45 відсотків від рівня ВВП. Проте до цього рівня уряд не дотягується. Навіть якщо поєднувати на нього податковий «урожай» першого півріччя.

Аварія тижня

Володимир ПРИТУЛА,
«Голос України»

Колектор знову прорвало

Аварія сталася на багатостраждальному каналізаційному колекторі міста Севастополя. Вечері в неділю зупинилося 3 каналізаційно-насосні станції, оскільки в колекторній трубі на глибині півтора метра було виявлено пробіну діаметром 800 мм. Внаслідок цього в море потрапили стічні води. Причому, інтенсивність їхнього скидання сягала тисяч кубометрів на годину. Міські власті одразу ж обмежили подання води населенню Севастополя і закрили пляжі в Севастопольській, Пенчаній і Карапінській бухтах. Але вже наступного дня комунальники усунули поломку, а міська санітаційна відділка для відпочивальників більшість пляжів, окрім одного — «Сонячного», де вода ще не відповідала санітарним нормам. Тим часом у місті спостерігається зростання кількості кишкових інфекцій. Чи не забруднене море стало причиною цього?

Клара Новикова: «Не читаю детективів та любовних романів»

СЕРІЙНА бєсїда із нею неможлива, адже єдина і неповторна леді у чоловічій юрбі естрадників розмовного жанру під час газетного допиту постійно бешкетує та мило гримасує.

Ми розмовляли про неї. У куті есесейного вагона, що біз артистку на гастролі до Києва — рідного міста Клари, в якому минуло її дитинство.

— Коли ви не в дусі або заслаби, яким чином змушуєте себе вийти на сцену?

— Пригадую, як одного разу бачила Аркадія Райкіна перед концертом у Колонному залі Будинку спілок. За лаштунками стояла жінка з пляшкою ліків. Аркадій Ісакович був такий пониклий, утомлений життям, боротьбою, серйозним хворобами. І раптом оголосили його виступ. Зал загав, а Райкін — вилетів. Незбагненна метаморфоза! Неможливо пояснити, як це відбувається в артистів. Мить до виходу на публіку ще контролює себе, а потім уже — інший відлік, інше самоприйняття.

— Чим сьогодні насичене життя Клари Новикової? Чи багато у вас роботи?

— Життя моє не просто насичене. Я вже місяць не була вдома. Без мене донька вийшла заміж — про це дізналася телефоном, коли була на гастролі в Ізраїлі. Мабуть, без мене народить дитину.

Багато працюю, репетирую. До поїздки на «Слов'янський базар» у мене був тур Полтава-Харків-Київ. Готуючись до нього, ми з режисером ніяк не встигли зустрітись у нормальному репетиційний час. Тож бачилися глибокої ночі у мене вдома та відпрацьовували номери до четвертої ранку.

Я живу до цілковитого виснаження, неправильно. Однак актор по-іншому не може. Без роботи він — жалюгідне видошце.

— Як відновлюєте сили?

— Репетирую. Готую номери, зустрічаюся з авторами. Адже сценічна робота — це процес віддачі, а репетиції — знову накопичення.

— Десь читала, що коли у вас погані настрої, ви купуєте собі якусь дрібничку або тканину...

— Це справді так. Проте я тепер не тканину купую, а іграшки. І вже не стільки тому, що хочу підняти настрої. Це — нове хобі: робити подарунки. Хоча воно було у мене завжди.

— Несподівано на вашому концерті ви довели: ваше киявське дитинство для вас дуже значуще, інакше ви не включали б оповідки про нього до своїх виступів...

— Розумієте, воно десь там гніздиться. Не так давно про все це вийшла моя книжка. Жінки, що залишили слід у мого життя, тепер переселилися на сцену.

— А можна говорити про спонтанне народження деяких персонажів?

— Одного разу в Архангельську мене буквально затягнули до секс-шоупу. Походила по магазин — і з'явився монолог архангельської тітки, що потрапляє до секс-шоупу.

— У вас у Києві — батьки, а чи залишилися подружки, друзі?

— Звичайно, Лідочка Яремчук, з якою ми приятельюємо ще зі школи. Вона — заслужена артистка. І ще є чимало. Переважно ті, з ким разом займалася в гуртку художнього читання у Будинку піонерів Московського району.

— Скільки у вас незіграних ролей?

— Співаюся, ще предесити, інакше час було б завершувати роботу. Моя найзаповітніша мрія — вийти на сцену театру. Як, мабуть, і кожний актор, вважаю себе неореалізованою у драматичному плані. Дуже відомі театральні режисери пропонували мені ролі. Однак довелося б кинути естраду, а це аж ніяк неможливо.

А на запитання про улюблену актрису назвала б Джульєтту Мазину. Вона являє собою те, чого хотілося б прагнути.

— Як жінка які спокиси можете собі дозволити? — Усі!

— А які ваші книжкові улюбленості? — Люблю серйозну літературу. Я не читаю детективів та любовні романи. Хоча, мабуть, варто було б почитати, щоб зрозуміти, чому жінки ці романи читають.

— Ви маєте чудовий вигляд — на концертах і в житті. Це все — косметичні салони, соларії?

— Такі радощі омивають мене. Для цього слід бути зовсім вільною. Ажасом задріслює дівчина на засмаглих доглянутих жінок. Адже жінка не має права виглядати погано. Одна з моїх улюблених актрис — Анні Жаріло — вся у зморшках, однак не робила підтяжок. Бо вважаю, що кожна зморшка — прожитий рік. І мені імпульс, що вона — цілком природна. Проте акторська професія вимагає жертв. І хтозна, можливо, і я колись щось собі на шось натягну...

Розмовляла
Ольга КРАСОВСЬКА.
Фото
Анатолія ФЕДОРШВА.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос України»

Натхнення на... 20 гривень

Культура села: продовжуємо розмову

Сидимо із Святославом Дмитровичем Кравчуком, завідувачем клубу села Воскодави, на лавочці під розлогими березами. Пора післяобідня, але клуб не зачинений. Та й Святослав Дмитрович у відпустці. Просто прийшов наглянути, а тут раптом — кореспондент.

— Та що ж вам про клуб розповім? Біда, як і скрізь. Ото іноді зберуться молоді, поскачуть під магнітофон. Ну, збори колгоспні раз чи два на рік. Іноді на свято шкільна самодіяльність завітає. Ото і все.

— А концерти, кінофільми?

— Кінофільми вдома дивляться, по телевізору... Настрій у Святослава Дмитровича якийсь пригнічений. Пенсійного віку людина, але ще ж не такого глибокого.

— А з чого тішитися? — зітхав. — За минулий рік не одержували платні з липня по грудень. Цього року до березня буде півставки, тепер кажуть, буде четвертинка. Двадцять, значить, гривень...

Негусто.

— А сільрада, в якій ви на балансі, щось допомагає?

— Та що вона допоможе? У них самих і копійки немає.

— А місцевий колгосп?

— КСП у нас, «Горинь» називається. Ось їхня контора в одному приміщенні з нами. З лютого цього року госпдарство очолив новий голова — Анастолій Шандрук, добре береться за справу. Видно, буде толк, тоді, може, і нам щось перепедає...

... У Тучині того ж, Гоцанського району людей мешкає багато. Особливо — молодих. Тому й розпочали розмови із двома представниками з них — Людою та Оксаною.

— У нас нудьгувати не доводиться, — розповідають наперебій. — У будинку культури і дискотека чудова, і самодіяльність, і відомі колективи приїжджають. Навіть цирк був, Андрій Миколайчук співав...

— Бойськи?

— Ні, у шаперетках, бо ще холодно було.

До розповіді дівчат згодом дещо додала завідувачка Гоцанського райвідділу культури Валентина Євич.

— Святослав Грак, тамтешній директор БК, — справжній ентузіаст. До Тучина на вечори відпочинку їдуть навіть з довокільних сіл. Директор одержує повну ставку, та ще й будинок культури чимало за-

робляє — от лише податки «з'їдають» до 70 відсотків того прибутку... А в них там діє два народних колективи — інструментальний ансамбль і зразковий дитячий духовий оркестр, є гарний хор, працюють інші гуртки. Якби так скрізь — і гора не знали б. На жаль, не всюди такі можливості. А вже ця «четвертована» зарплата — то взагалі, як мовитись, ні в якій рамці не лізе. Насмішка — та й годі...

... З Тучина мій шлях проліг до Новоукраїни Рівненського району. Село величезне, дівчат стільки, що хлопці із сусідніх наречених саме тут вибирають. А де ж вибирати, як не в сільському клубі? На єдиному культурному заході, який у Новоукраїні в моді, — на танцях. Принесуть із собою магнітофон — аж курява до стелі здіймається. До упаду, як кажуть. Ото й уся культура...

— Але хоч би як воно було, — ділиться зі мною думками начальник обласного управління культури Юзеф Ніколиченко, — та в області не закрито жук, ного із закладів культури — ні клубу чи будинку культури, ні бібліотеки. Звичайно, відповідна постанов Кабміну та указ Президента України щодо «латання дірок» у бюджеті нас добре підкосили. Якщо взяти от «епідобірення» ставок на половини і четвартинки, то фактично чистельність працівників у закладах культури області цього року скоротилася більш як на тисячу осіб. Скрутно так, що й казати про це тяжко. А що таке 20 гривень! Однак не падаємо духом, працюємо, віримо, що врешті-решт розвидниться...

Так, попри всі негаразди, культурне життя на Рівненщині не завершило. Одне сказати: в області діє (саме діє, а не значиться у списках) 150 художніх колективів, які мають звання народних. До речі, зовсім недавно до них долучилися ще три — з Дубна, Корця і Березного. І всі вони виступають із чудовими концертами і перед односельцями, виїжджають в інші населені пункти. А то й в інші області навіть за кордон.

Проводять в області й великомасштабні культурні заходи. Цього року нагородили традиційні фестивалі «Коліяда» і «Сурма-97», фестиваль духовної музики.

Усе, звісно, упирається у кошти. Ось для «зацідження» переведено на 0,75 складу працівники обласного музею, будинку народної творчості, обласної бібліотеки, у вимушену відпустку відправлено акторів обласного театру...

— Але, — повторив Юзеф Ніколиченко, — ми не падаємо духом. Вселяє надію на краще ставлення до культури обласної державної адміністрації, новим головою якої недавно призначено Миколу Сороку. Обласна рада на чолі з Романом Василичем не те стоїть осторонь. Останнім часом виділено кошти на ремонт обласної бібліотеки, театру, інших об'єктів. Отже, будемо жити...

Рівненська область.

Володимир НАВРОЦЬКИЙ

Ярові — оптимісти

ПРІЗВИЩЕ митців Ярових — батька Степана Калиновича і доньки Наталі — добре відоме не тільки в Ялті, Криму, а й в Україні, Росії. У кожному відбудлас повільна виступає теорія Наталі Степанівни в її рідній Ялті.

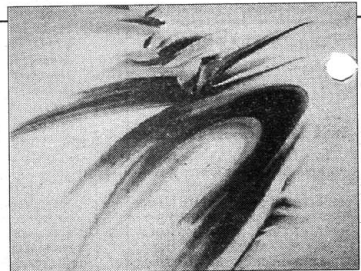
Такі зустрічі нам необхідні, а надто сьогодні, бо тільки справжній культурно, мистецтво врятує нас у цей скрутний час.

Сонячний, життєрадісний лірик, реаліст, який міцно стояв на землі, залюблений у Крим, Степан Яровий був невинуватим оптимістом у житті і творчості, і всім, хто стикався з ним, це надавало надії, віри в майбутнє в ті нелегкі часи.

Сам він родом зі Слобожанщини, приїхав до Криму юнаком за станом здоров'я і повернувся по війні до Ялти, де й народилася Наталія. Вона зростала, не відчуваючи «глоблення» авторитету свого маститого батька, і в цьому виявлялася глибока мудрість художника як педагога.

А об'єднували обох незаперечний талант і висока вимогливість до себе, безкомпромісність і працелюбність. Часто батько й дочка виставлялися одночасно в залах Ялти, Сімферополя, Києва, але роботи їх завжди висіли на різних стінах. Та й світоприйняття у кожного було власне. Дивовижні, темпо-умбрісти, драматично напружені натюрморти Наталії помітно контрастували з життєрадісними пейзажами батька. Згодом з'явилися і гротескові пейзажі Ялти, у яких Наталія по-новому побачила своє рідне місто, відійшовши від відомих канонів зображення південних вулиць...

Одного разу, не повіривши зображенню на полотні, я навіть вирішив шукати цей невідомий мені старий «Будинок біля ринку». І таки знайшов,

хоча протягом десятиліть проминав його, не звертаючи уваги.

Крім роботи в Криму, з часом у Наталії з'явилися творчі поїздки на Чернігівщині, у Львівській області, де величезне враження на неї справили природа й побут українських сіл і провінціальних міст.

Помалу й наче непомітно почалося повернення митця до витоків, рідного коріння — природи й культури України.

Оселившись у Києві вже після Чорнобиля, Наталія як художник відчуває стан народу, приче-решає на радіобілозі, став, коли нормою життя людей стає очікування нового лиха. На цей час з'являється й нове розуміння життя, природи, інтерес до космічної теми. Назви робіт на екологічну тему промовляють самі за себе: «Катастрофа», «Знак», «Перевирний політ» і зворушлива «Ігалина серія», дивлячись на яку, розумієш, що й там, у взаємодіючих процесах природи, немає нічого чужого для нас, людей.

Ялтінська виставка — третя Наталініна персональна. Дві попередні були в Києві, за підтримки Всеукраїнського жіночого товариства імені О. Теліги. Хотілося б, щоб громадські організації в Криму, Ялті, керівництво міста хоч трохи допомагали нашим талановитим митцям влаштовувати такі експозиції.

Малюнок Наталі ЯРОВОЇ «Катастрофа».

Ялта.

Яна СТАДІЛЬНА, «Голос України»

Ой, цвіте «малина»... Нама в Польщі

СЕРЕД ОСІБ, яких затримують на території Польщі за скоєння різних злочинів, перше місце давно і міцно посідають громадяни України.

Про есендівсько-польський «гоп-стоп» просто ходять легенди. Іх із вуст в уста переповідають постраждалі «човники». Ці розповіді мало в кого викликають особливе співчуття, тому що їх зацікавила та перелічує певний «професійний» ризик. Здивування викликало інше. Співробітники нашої посольства у Варшаві відразу по приїзді українських журналістів, що супроводжували парламентську делегацію, попередили: розмовляти у громадських місцях краще англійською чи французькою, щоб «землякам» важче було розпізнати нас у строкатому натовпі. А демонструвати знання «великого і могутнього» взагалі не варто...

Попередження — озброєний: ми добре попрацювали в іноземних. Але, вважаю, що від рекету нас це не врятувало б: у громадських місцях ми були мало, і злочинці просто не встигли

ретельно спланувати операцію з викучення у нас добохів.

Хронічно криміногенну ситуацію, яку створили наші громадяни для своїх співвітчизників на теренах Польщі, коментує Надзвичайний і Повноважний Посол України в Польщі Петро САРДАЧУК:

— Наше лідерство в польських кримінальних структурах — несприємний і, я б навіть сказав, прикрий, рекорд. Але треба взяти до уваги, що із загальною кількістю осіб, що перетинають польський кордон, українці знову-таки посідають одне з перших місць. Торік на теренах Польщі побували майже 4,5—5 млн. українських громадян. Із них було затримано за різні види злочинів більш як півтори тисячі.

Хочу підкреслити, що більшу частину злочинів здійснюють організовані групи, причому ієрархічно налаштовані. З ними спільну боротьбу ведуть органи внутрішніх справ Польщі та України. Певні результати є. Становище в спільній поліції Варшави багато спокійніше порівняно з минулими роками. До нас щодня звертаються десятки людей, пограбованих нашими ж співгромадяна-

ми. Кожному намагаємося допомогти в міру можливостей.

— Яку пораду ви дали б землякам, що потрапили в біду?

— У будь-якому разі треба йти до польської поліції, а з питань пов'язаних з поверненням додому, особливо коли крадемо документи, треба звертатися до консульського відділу нашого посольства у Варшаві чи консульства у Гданську. А щоб уникнути неприємностей, не слід робити нічних променадів та можливості не мандрувати Польщею на власному авто. Найбільшу кількість злочинів, зокрема вбивств, скоюють у нічний час на польських автошляхах.

І останнє: сьогодні в розшуку перебувають більш як 100 громадян України, зниклих безвісти на теренах Польщі. І по кілька років немає жодних слідів. Якщо випадком кривавого «вброду» іномарок, які переганяють через Польщу до України. Є чимало епізодів, пов'язаних із торгівлею людьми. Зокрема, молодими дівчатами, яких по дорозі на «роботу» до Німеччини накачують наркотиками і, не дозволяючи до ФРН, використовують у Польщі.

Невесела картина, що й казати.

На знімку: польська в'язниця. Наші на прогулялці.
Фото ДНАУ-Українформ.

Яна ОСАДЧА, журналістка

Чи з'явиться в українських німців третє «К»?

Наступного тижня для проведення політичних консультацій в Україну прибуває віцеканцлер ФРН, федеральний міністр закордонних справ Німеччини Клаус Кінкель. Як повідомили кореспондентів «ТУ» в посольстві Федеративної Республіки Німеччини в Україні, головною темою переговорів у Києві будуть двосторонні політичні та економічні питання, а також питання, пов'язані зі зміцненням європейської безпеки.

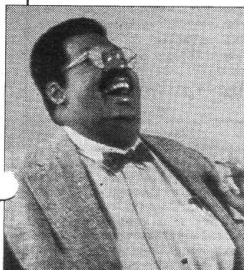
Останнє прямо пов'язане з підсумками пам'ятного мадридського саміту НАТО. Невдаю Кінкель побував у Москві, де обговорювалися деталі можливих практичних кроків після оголошення президента Росії Бориса Єльцина про те, що російські атомні ракети не повинні бути спрямовані на держави-члени НАТО. Очевидно, ця заява — розмінна монета Москви, з допомогою якої Росія вкотре раз з позиції сили намагається «виторгувати» право вето на вступ колишніх республік СРСР до Північноатлантичного альянсу. Відверне Росія ракети чи ні — ясно одне: «завши» Польщу, Угорщину та Чехію, вона «більше не поступиться ані п'яди». Безсумнівно, що ця тема також обговорюватиметься на зустрічі Кінкеля з Президентом України Леонідом Кучмою та міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком.

Три кити, на яких стоїть кожна добропорядна німецька родина, — це так звані три «К»: «кюхе» (кухня), «кіндер» (діти) та «кірха» (церква). На жаль, останнього «К» через дивну й заплутану історію, яка тягнеться аж уже три роки, сім'ї етнічних німців, що живуть в Україні, позбавлені. Можливо, приїзд федерального міністра і його відвідини євангелісько-лютеранської церкви зручать спору з меркантильно-бюрократичної точки. Оскільки такі «дирбиці», зрештою, доволі негативно позначаються на характері україно-німецьких відносин.

Сенсація

Сміх від сміху різниться

Яку реакцію у вас викликає слово «лоскит»? А, між іншим, йтиметься про серйозні речі. Як повідомляє «Глобус», загадка механізму цього дивного явища та його значення для людини хвилювала багатьох видатних умів — від Сократа до Чарльза Дарвіна.

Найсерйозніші наукові дослідження з цієї проблеми ведуться в Каліфорнійському університеті. Керує ними професор Ніколас Крістенсен. Згідно з популярним тижневиком «Бізнес уїк», він твердить, що лоскит — явище дуже складне, і загальноприйнята точка зору, що лоскит викликає напад сміху, зовсім неправильна.

Проведені експерименти виявили, що реакція людини, яку лоскит, не має нічого спільного з веселощами. Виядухчи доволі схожі на сміх звуки та роблячи «конвульсивні» рухи, людина намагається показати, що такий вплив їй неприємний, і його слід припинити...

Нинішнє літо в Європі видалося холодним і дощовим. Але ж, як відомо, у природі немає поганої погоди, і якщо ти стомишся, пропрацювавши шийний рик, то ніщо не в змозі завадити гарному відпочинку. Особливо у горах Австрії.

На знімку: високогірне містечко Ебені. Чудове місце для сімейного відпочинку.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Обрана не народом, а лише чоловіком

МИНУЛО не так багато часу після приходу до влади нового прем'єр-міністра Ізраїлю Бін'яміна Нетаньяху. Світ познайомився спочатку з ним, а невдовзі з його дружиною Саррою. І тепер подружжя може навіть посперечатися, хто з них більш популярний.

разом із чоловіком на будь-якому урочистому офіційному зібранні, на державних прийомах. Сарра любить, щоб телекамера під час найсерйозніших переговорів зупинялася саме на ній.

Тележурналістка Ілана Даня запросила її для інтерв'ю у популярній телевізійній програмі. Це інтерв'ю було перервано внаслідок скандалу, який учинила Сарра журналістам. Мовляв, Ілана не те запитала. Під час скам'ялених Сарра встигла розповісти про те, що знає політичних діячів (їх назвала їх імена), які зраджують своїх друзин. Вона також повідомила, що багато депутатів кнесету «намагалися починати з нею» романи.

Крім того, дружина прем'єра заявила, що «вона не як Соня Перес (дружина колишнього прем'єр-міністра Ізраїлю Шимона Переса. — Авт.), яка полюбує мити посуд і грати в карти, а вона освічена, розумна, любить свій народ, обвіяна за нього і ще багато чого іншого». Їй висловлювання обійшли світову пресу, у якій лунав сумнів, чи може прем'єр-міністр нормально

працювати за такої поведінки дружини.

Народ Ізраїлю бачив Сарру Нетаньяху, яка входить до літака з маленькими дітьми, коли прем'єр летів на зустріч із президентом Клінтоном. При цьому повідомлялося, що літак спеціально було переобладнано для польоту Сарриних дітей. «Ми не розлучаємося з дітьми навіть на короткий час», — пояснила Сарра зливовим журналістам.

Преса писала про те, що Сарра вчлася у Швейцарії стояти на ліжах (вона деліта з чоловіком на зустріч керівників європейських держав), а також про те, що зі Швейцарії до МЗС Ізраїлю надійшов рахунок з вимогою сплатити кілька тисяч доларів за «лижні» уроки.

Преса активно висвітлює хід судового позову колишньої хатньої робітниці Нетаньяху, звільненої Саррою без виділеної допомоги. Її рідний брат і батько публічно висловлюють незадоволення зухвалою поведінкою Сарри і її спробами втручатися в державні справи. А вона, пані Нетаньяху, мабуть, хоче відчу-

вати себе Жаклін Кеннеді, принцесою Діанною, Хілларі Клінтон чи ще кимось. Сарра Нетаньяху викликає із засідання уряду свого чоловіка, щоб із ним улов до лікарні до лікарні сина, який упав і поранив губу. Прем'єр кидає все і приїздить. Надактивність дружини прем'єра коштує платникам податків чимало.

Але це не головне. Головне, є небезпека, що голова прем'єра зайнята тим, як приборкати непокірну дружину. І часу для роз'яснення державних справ практично не лишається. Сарра повідомляла, що під час державних зустрічей в Америці Бін'яміні Нетаньяху кожні 15 хвилин телефонував до машини, щоб довідатися, як вона проводить час.

В усіх країнах світу до дружин політичних діячів ставляться з повагою. І ця повага збільшується, коли дружини розуміють, що їх обрав не народ, а чоловік. І поводяться себе відповідно. Населення Ізраїлю обрало главою уряду Бін'яміна Нетаньяху й не брало участі у виборі його дружини.

Михайло ВАСИЛАШКО, «Голос України»

КОЛИ ідеш вулицями Нетішина, створюєш враження, наче місто — то єдина велика домівка, де владарює добра господиня. Навіть забуваєш, що нині Україна живе за умов економічної кризи, що комунальникам подекуди не виходить на роботу, а десь через страйки та лінощі вистояють перекони смітники. Тут — наче у музеї. Ловиш себе на думці, що хочеш змінити брудне взуття на чисті калці...

— Як же вам вдається у такій охайності тримати місто? — запитую в голови Нетішинської міської ради Івана Гладуника.

— Справді, це досить важко. І, зрозуміло, сама комунальна бюджетна служба не змогла б стільки зробити. Нам багато допомагає електростанція, бо ж у цьому містечку мешкають тільки її робітники зі своїми сім'ями. І якщо говорити відверто, то жменьницька атомна сьогодні утримує до двох третин відсотків соціальної сфери міста, а це — і житло, і школи, і садки, і заклади культури та спорту. Он сьогодні відкриваємо бібліотеку для юнацтва у молодіжному центрі. Там уже працюють клуби дитячої творчості, юних техніків, художників, аматорів сцени. Нещодавно відкрили і виставочний зал, де нині експонують роботи відомої художниці Лідії Спаської.

різкий АЕС. У цьому контексті варто зазначити, що велику роль відіграє підсобне господарство, яке майже протягом року постачає молоко, м'ясо, рибу, свіжі овочі. Подивіться наші магазини робітничого постачання, що відкрили від приватизаційного пресу, і самі переконаєтесь.

З редактором місцевої газети «Перспектива» Віктором Гусаровим подалися на оглядини. Почали з Ідальні, де за Вікторові «сапронівки» смачно пообідали разом із сотнями інших робітників. А потім товпилися в чергах у магазин. Передусім в очі впав широкий асортимент товарів: і промислових, і продуктів хар-

Не знаходиться слів, аби пояснити такі дії. Наче глум. Під час перебування у Рівному Прем'єр-міністр обідав негайно попрайти становиче, але поки що результатів нема. Живемо тільки надією.

Надія додає сили духу людям, але ж не виключе, не нагодує. Де ж шукати тих грошей на нагальні проблеми? З цими думками я блукав містом, аж поки не зустрів давню знайомку, колишню комсомольську активістку, свою однокласницю, котра працювала на будові з першого дня.

— Як живеш, Галино? — питаю і дивлюся в її сумні, стомлені очі.

— Та хіба це життя?! Будівництво

...І перестав тішити Нетішин

чування. За відомчі чеки можна придбати від голки до імпортованого телевізора чи холодильника. Якби стільки грошей заробив! У такій спосіб енергетики розраховуються і за всі комунальні послуги.

Звісно, це певний вихід із становища, — звертаюся до заступника директора станції за соціальних питань Володимира Шлапунова. — А

другого енергоблока не ведеється. Київ тільки обіцяє ось уже з дев'яного третього року гроші й усе марно, то й роботи не маю. Слава Богу, що чоловік тієї станції тримається, то хоч харчі маємо. Іноді від мам з села щось підвеземо, так і перебиваємося...

— Брат казав, що у тебе проблеми зі здоров'ям. За що ж ліки купуєш?

Енергією атома атомники

— Виставки, концерти, змагання, квіти серед підтриманих газонів — усе добре. Але чи впливає це на настрої робітників, котрі кілька місяців «живих» грошей не бачать, а треба купити їсти, одягнути дітей?

— Здається, ви вже чули про наші «сапронівки» та «балачучки» (від правління директорів атомної та управління будівництва). Ось за такі гроші наші енергетики купують у магазинів і продукти харчування, і промислові товари. От тільки синів студентів їх знімають не відрадіють. Доводиться возити торби. І все ж, порівняно з іншими атомними електростанціями, у нас становище значно краще, нема тієї соціальної напруженості, що, скажімо, як Запо-

ось, до прикладу, у людини весілля...

— У наших ідальнях за чековими книжками, як їх ще називають «сапронівки», можна і весілля справити. Але у вашому запитанні такі є раці. Бо ж ліків за них уже не купиш, — зізнається Володимир Олександрович. — А «живих» грошей ми, справді, не маємо. Якщо якась копійка потрапляє на рахунок, вона автоматично списується у бюджет як борг за податки. З іншого боку, бюджетні установи нам заборгували значно більші кошти, але Кабмін їх не повертає. Навіляки, через податкову адміністрацію вивів і описав споруди соціальної сфери — палац культури, спортивний комплекс, інші будівлі.

— А ти не бачиш, яка я зачухана? Просто з поїзда. Іздала до Польщі, накупила якогось дрантя, так оце не су продавати. У нас таким промислом багато хто рятується. Не раз бачили навіть інженерів, що мотуються за кордон у вільні від зміни дні. А зараз станція зупинилася на ремонт — так у Варшаві напих можна швидше здобати, як у Нетішині.

— А чому ж не кинете цю атомну і не поїдете у село?

— А там, дамеш, краще?! Ті самі бідні. Та і місто так гарне, і природа. Та і дирекція, правду кажучи, про своїх робітників дає. Якби це я мала роботу, як чоловік, то можна було б жити.

— А яка у нього платня?

— Та як коли. Якщо станція добре працює, то він отримує й 300—400 гривень. Правда, чеками. Але й тому раді...

Зустріч із юністю не дала оптимізму, як і побачена муніципальна харчівня, де безплатно годували старих німечин людей. А зі смаком об-

лаштовані громадські заклади ще більше додавали туги. Нетішин перестав мене тішити. Складалося таке враження, ніби я весь обдуртий, у постала стою посередній казкового кришталевого палацу. І хочеться їсти. Але коштовності до рота не покладаєш.

І раптом я жахнувся власних роздумів. А, борию, Боже, такий меланхолійний напад був би в червоного інженера першого енергоблоку? Чи почув би він тривожний дзвінок комп'ютера, чи встиг би отямитися раніше, ніж сталося б непоправне? Мені важко щось з певністю сказати. Хмельницька область.

Володимир ДУПАК, «Голос України»

Я вперше заплакала...

ТРИВОЖНИЙ лист з Енергодара («Проблема школи... безпеки атомної стації») було надруковано в «Голосі України» 3 червня. Нехай не ображаються наші читачі з інших міст України, але Енергодар не можна зрівняти з жодним. Це, як кажуть, анімак із правил. І не лише на території Запорізької області. Бо тут збудовано найбільшу в Європі АЕС, яка забезпечує 18 відсотків усього енергоспоживання в Україні, а також найбільшу в Україні Запорізьку ДРЕС...

— Можна сказати, в Енергодарі зібрано енергетичну еліту колишнього Радянського Союзу, яка обслуговує ці два міста, — зазначає донедавна генеральний директор ВО «Запорізька АЕС», а нині президент Запорізької атомної енергетичної корпорації, депутат Запорізької обласної ради народних депутатів Володимир Бронніков. Ми, коли піднімали атомну енергетику і взагалі енергетику, виходили з того, що люди, яка буде експлуатувати найсучаснішу техніку, нормально забезпечувати економічну та екологічну безпеку України, мусить мати відповідні побутові та всі інші умови. На жаль, вийшло так, що за останніх років ці умови вкрай погіршилися.

У зв'язку з цим персонале даєди більше хвилюють аж ніяк не службові обов'язки, а можливість і шляхи нормально жити задля того, щоб працювати. Рівень життя в Енергодарі не так давно був вищий, ніж у доколосинських населених пунктах, — веде далі Володимир Бронніков, — фінансувався за спеціальним рядом до державного бюджету. Незважаючи на те, що місто мало невисокий рівень побутового обслуговування, тут недовіст було культурно-соціальних об'єктів, але все це більш-менш нормально утримувалося. Діти навчалися, було де поїздити і відпочити. І раптом...

«За 20 років роботи в школі, я вперше заплакала перед дітьми, коли заявила мова про страйк учителів. У 11-му класі мені сказали: «Тетяно Семенівно,

ми порахували, що з одинадцятими класами працюють 15 учителів. Щоб ви не страйкували, а ми мали змогу отримати атестати, ми згодні платити по 30 гривень...»

Тетяна ПАНКУЛЬСЬКА, вчитель історії.

«Якщо не буде відрахувань до бюджету, то заняття 1 бересня не розпочнуться. Бо виділені на перші 2,2 мільйона гривень — річний бюджет освітнім містам, закінчиться 1 липня...»

Галина БІЛА, завідувачка відділу освіти Енергодарського міськвиконкому.

— Нині негайно треба всім не лише усвідомити ситуацію в таких, як наше, містечках, а прийняти відповідні рішення на рівні уряду та Верховної Ради, — каже Володимир Бронніков. — Сьогодні наші законодавчі органи в чинних законах про атомну енергетику та про місцеве самоврядування ніяк не виділяють такі містечка, які, будемо відверті, небезпечні.

Вважаю, для розв'язання проблеми є два шляхи. Перший — ринковий, коали виходять з можливостей і необхідності атомної стації приймається рішення, за яким відрахування до бюджету йдуть знизу вверх. Спочатку наповнюються бюджети місцевої ради, далі — обласної, федеральної. Враховуючи, що одне робоче місце АЕС дає продукції на відповідну суму, інфраструктура в місті енергетиків має бути відповідною. Краще працює — краще живе. Так, ми знаємо, чиниться в Японії, у США, в Німеччині — у всьому цивілізованому світі, бо електроенергетика — база буття держави і досить прибуткова галузь.

Другий шлях — адміністративний, коли в державно-бюджетній виділяють спеціальний рядок і запроваджують спеціальне фінансування соціально-побутові відповідних регіонів. Але те, що нині відбувається в нас із бюджетом, робить такий підхід неможливим. Хоча саме адміністративний режим запроваджено в Індії, Бразилії, Болгарії...

«Постанова Кабінету міністрів щодо обов'язкової оплати за використану електроенергію «живими» грошима нас радує. Надходження вже збільшились, стали потрібні давати зарплату. Це — плюс. Але з 15 червня розпочалося відключення споживачів: і юридичних, і фізичних осіб. За умови, що промисловість лежить, то втрачимо нашу електроенергію?»

Зрозуміло, що одновикон АЕС, коли буде відсутній платоспроможний споживач, відключатиме не будув. Знижувати потужність доведеться нам... Чи не наклічимо цим іншої біди?

Наталія СКОРНИК, голова профспілкового комітету ВО «Запорізька АЕС».

— Під час зустрічі з Головою Верховної Ради України Олександром Морозом ми з Віктором Полювним, директором Запорізької теплової електростанції, та кож депутатом обидвох, обговорювали проблему влади в місті, — продовжує Володимир Бронніков. — Нині її в нас немає, не відчуваємо. За апатії населення до виборів і довиборів міськради, через що вона й невідзвітна, ми вважаємо, що в таких містечках має бути надзвичайний режим. Можливо, уряд і Верховна Рада погодяться на період кризи запровадити прямиє управління ними. Звинуватити ж сьогодні в усіх тріках виконком не можна, бо він не має матеріальних важелів до тих власних повноважень, які ніби в нього є.

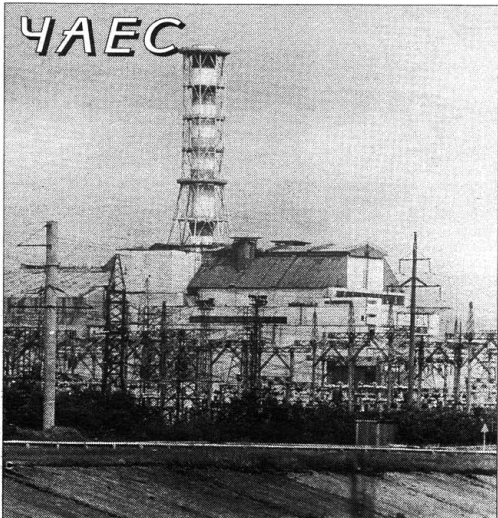
«...Обсяг видатків на утримання установ соціально-культурної сфери міста на 1997 рік у розрахунках до проекту бюджету Енергодара визначено на підставі розрахунків, які було здійснено Міністерством фінансів України для області. За аналогією визначено розміри видатків міст та районів області... Враховуючи особливості території та екологічну обстановку в місті Енергодар, буде внесено до розкладу сесії обласної ради народних депутатів пропозицію про збільшення видатків на 1997 рік на утримання установ освіти міста в обсязі до 1 млн. грн. за рахунок інших територій...»

З відповідей заступника голови обласної держадміністрації Віталія ВОЛОВИКА на запит народного депутата України Григорія Лупова на ім'я Прем'єр-міністра України.

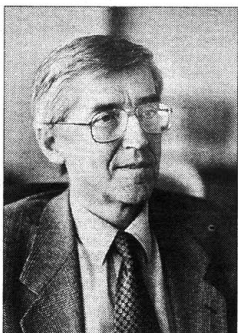
Запорізька область.

ЧАЕС

«ЖИВЛЯТЬ»

Тільки-но від'їхали від станції в бік Славутича, як небо відкрила лідова хмара і припустив теплий літній дощ. Подорожні, група водіїв з АЕС, як один, припали до вікон: «Ну ось, дивіться, скрізь геть мокро!» а над атомною — сонечко! Скільки разів помічали... Чи не чаклує директор Парашин?».

Помітили й ми, спілкуючись на ЧАЕС з багатьма, які спокійні, врівноважені, тактовні в судженнях тутешніх працівників. Нібито й не громадянина над ними хмари (час закриття станції визначено) і взагалі — не капає

(хоча грошей навіть для «Укриття» немає, зарплата й та десь завісила).

Чорнобильська — перша в Україні атомна станція. Енергоблок № 1 уведено в експлуатацію двадцять років тому, проте обладнання в цілому виробило лише половину проектного ресурсу. Міжнародні експерти стверджують: причину аварії усунуто. Надійність роботи — на рівні російських атомних станцій. ЧАЕС — це 6% загальноукраїнського виробництва електроенергії, причому ціна кіловата тут одна з найнижчих в країні. А за день виробляється електроенергії стільки, що двом-трьом великим містам вистачає з лишком. Проте квітень 1986 року розділив тутешнє життя на «до» і «після».

Майбутнє вельми тривожне, хоча про це люди намагаються не думати. Напруженість очікування хоч якоїсь перспективи видають лише погляди, уважні, допитливі, а надто ж, коли співрозмовник — зі столиці. «Як там у вас, на Хрещатику?» — виказує ввічливість господар і старожил, який сидить поряд зі мною. «І не питаєте — метушня. Дихати нічим!» — скаржусь у відповідь. — «Так ви не мучтеся, сюди переїздіть. Погляньте, як гарно! І тихо...»

Людмила МЕНЖУЛІНА.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

країну

«Слов'янський базар-97»: ввора приходить сьогодні

КОВАТЕК текст з першої до останньої сторінки? Ви — не мій читач. З останньої до першої? Теж не мій. Пропоную такий нотаційний, коли сюжети «Слов'янського базару-97» — шкереберть, як у «Грі в класику» відомого аргентинця. Уперед!

До закуски нас пригощали не танками

Намилувавшись на салют, ми просувалися автобусом у хащах на фінальний пікнік. Почувся вигук: «Приїхали!», і за вікном поміж деревами вималювався танк. «О-хо!» — закрилася у журналістській голові, — нарешті, якийсь скандальчик». Розчарування — ніякого скандальчику, все — «чікі-чікі». Мало того.

На галівні посеред військової частини — феєричне освітлення, оркестр грає джаз, на вертелі вишукані золотисті колони курок. Завував десь на голову. Нам зустрічають, як шейхів.

Над сімома сотнями гостей — купол вантажного парашуту. Люд чомно жує. А потім під струменями (іптухне небо не витримувало водного натиску) танцює, хлопцюючи у калюжах, мов військово-го-робиці.

Пугачова з Киркоровим так і не дісталися галівни. А обійшли...

Сьома безсонна доба міжнародного фестивалю мистецтв. Довжелезна дистанція до ранкового нагородження конкурсантів. Трохи менше — до ранку в Валерієм Леонтьєвим та Марією Родіоновою. На одному стилі з пресою туди поїхали Алла Борисівна та Філіпп. Чим зробили «б'яку» своїм інтерв'ююванним колегам. Адже інтереси об'єктивів одразу перекочували на зоряну парочку.

Дещо компенсувала таку несправедливість польська прима Родович. Про свою першу зустріч із Пугачовою авторитетно промовила: «О, я давно знаю цю девотку...»

Вічні двигуни

Що приваблює семитисячну орду з близько 30 країн у таловнічній, скочаній скобамі мостів, компактній Вітебськ? У Білорусь, доведену до економічного жербатства (дів, магазини). Зрозуміло, що не ідеї сусідів-політиків. Вітебська динівева тусовка вже вишесте не знає собі рівних на території колишнього Союзу. Жоден з численних українських фестивалів не похвалиться такою бездоганною організацією (слава президентів корпорації «Слов'янський базар» Сергію Віннікову!). А разом з тим — і «первинністю» щодо виконавського представництва. Ясна річ, «перших» примають сюди й відповідні гонорари.

А ще тут пахне ностальгією (не плутати із тугою за державним устроєм). Тільки у Вітебську демонструють невміння набирати роки Лілі Іванова, Бісер Кіров, Олег Лундстрем, Сергій Захаров, Василь Зінкевич, Анатолій Солов'яненко, Борис Брунов, Ане Вєскі, Юрій Антонов, «Самочувстві», «Поміюче гітари»...

Чи не задля того, щоб урівноважити «було» та «є», югославський серпід Філіпп Жмакер виспівує забутий шлягер: «Добра вам ноч, приятелі?».

Усім смакам на злість

На відміну від року минулого, цього разу українці почувалися на фестивалі комфортно. Хоча й пам'ятали про хвіст борщів, що тягнеться за ними від попередніх «базарів». На прес-конференції продюсер «Слов'янського базару» Р. Басс удостоїв екс-керівника нашої делегації Ф. Полянину титулом «Гран-прі за аферизм».

Затишно було не лише завдяки старанням Олега Скачка з ініціативної групи. І не лише тому, що прес-аташе Ольга Кунгурцева не зламала ногу, як торік. Запоруча нашого спокою — і те, що, заручившись державною підтримкою, ми, нарешті, отримали досвідченого куратора національної «базарної» програми.

Народний артист України Борис Шарварков довів усім, що «та» організаційська школа — це яка сила!

На задріст усім. День української культури було продумано до задрістень, програмом, а також жовто-синіх прапорів, якими на нашому концерті розмахували переповнений амфітеатр.

Під час концерту замислилася про незбагненність законів глядацького сприйняття. Дуєт з «Травіати» у виконанні оперних світлі та естетський «Вишиваний Казанова» (А. Попова і «Сузір'я Аніко») видалися для налаштування на попус публіки мудруватими.

Можливо, передбачачи поліфонію смаків, Борис Шарварков скомпонував концерт у такий спосіб, щоб ніхто в залі не був ображений. Місце знайшлося і масштабним танцювальним полотном, і Ані Лорак, М. Гаврилюк, М. Свилюк, «Крокам», В. Павлику. Ахментини стали виходити А. Данилка (Вєрка Сердючка) та гугаперського парубка А. Залєського. Хоча до соланки збірної не завдало б додати побільше «молодіжної» притрави.

Зал реагував на виступи досить схвально. Проте лєвова частка придбала квитки заради Софії Ротару. На трибунах гвалт що робилося, коли титулована артистка піснями вітала всіх та себе із 25-річчям своєї творчої діяльності.

Під знаком рухливих картинок

Того ж українського дня до Вітебська, на батьківщині Марка Шагала, з Німчи у літографіях прилетіли його персонажі (живопис у маєстро безперечно сильніший).

По обіді, коли наші співвітчизники розкрітили колесо кінопрограми, її принесло негласно стала Ганна Тихонова (донька «Штірліца»). За гарненько Гануською та її супутником Олександром Михайловичем вносили бігали досконалим фотографії. Московські актори згодом виправдали своє перебування у Білорусі показом симпатичної мелодрами С. Самсонова.

А довжележні «відкрилися» картиною «Геллі і Нок» В. Ілленка, сповнене чарівних операторських знахідок. А Київський кінотеатр неповторного фільму, заснований з легкої руки Фонду сприяння розвитку мистецтв, представив свіжу студентську роботу «Жінка, що не зустрічає».

День України ознаменувався і перемогою в конкурсі дитячих шоу-програм ансамблю «Пролісок» з Кіровограда. А також співами незрівняного А. Софолов'яненка у «Музичній віталії» С. Белзи. До слова, на кого справді хотілося подивитися у віталії дещо пізніше, то це — на опально-скандального С. Захарова. Жіночий мазучник ніби законсервував мілх рожеючого юнака. Та й голос, що казати, зберіг...

Володарка гран-прі Світлана Славкович з Югославії.

Терем без стриптизу

Усі болгари в мене віднині асоціюються з чорним капелюхом, що переселяється з голови на голову, затягують тусовника Бісера Кірова. У тіні його кристалого капелюха промайнув день болгарської культури.

І носієм номер 1 виявився зразково-показовий Філіпп Киркоров. Для розминки йому було влаштовано ранкову пресу, на яку герою мудро обминав розставлені пастки. Увечері він відзначив концертном своє 30-річчя. По залу вдендали плішіві зайки, ілюструючи відому пісеньку.

Тієї ж ночі стало зрозуміло, що у Вітебську багато хто любить «гларчіше». У театрі репрезентували пушкінську казку-оперу для дорослих «Цар Микита і 40 його доньок». Від поціновувачів «сунічки» зал тріщав, як фарширований баклажан. Але публіка, що сподівалася на відвертості, була «приречена» слухати майстерних солістів Маріїнського.

Запрограмований дощ

Як на мене, молоді виконавці на конкурсі, порівняно з минулорічним, показали себе досить «рівно» (так само, як і українські на тлі попередніх фестивалів «відкриттів»). Якшо Любомир Чермак не дотримує до п'єдесталу, то елегантна Інєш потрапила в обійми призєрів — стала третьою. А Гран-прі — за філігранною югославською Світланою Славкович.

А дощ тут — заводний і містичний: банальна зачіпка для журналістів. Він вирішив аккомпанувати визначальному виступу Інєш. І вперто лив, коли Киркоров благає. «Улетай, туча!»

***

Найбезвихідніші постскрипти — для Попєлюшок і спортсменів: усе краще — за плечима. Вітебський бал, шоправда, має річну циклічність. До наступного можна пересилати іменами, візитівками та дивитися сні про річку Даугаву.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

Вітебськ — Київ.

Фото Анатолія ФЕДОРЦІВА.

Гранд-дама болгарської естради Лілі Іванова в обіймах московського болгарина Філіппа Киркорова.

Реклама

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

Київський державний інститут культури

продовжує набір студентів на перший курс денної, заочної та екстернатної форми навчання на платній основі зі спеціальностей:

7.020101 «КУЛЬТУРОЛОГІЯ» (спеціалізації: менеджер культурно-дозвілєвої діяльності, менеджер шоу-бізнесу, спеціаліст з правових питань соціально-культурної сфери, менеджер міжнародного туризму, соціолог культури, викладач теорії та історії культури, викладач історико-етнокультурологічних дисциплін).

7.020102 «БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО І БІБЛІОГРАФІЯ» (спеціалізації: бібліотекар-бібліограф публічних бібліотек, бібліотекар-бібліограф дитячих та юнацьких бібліотек, бібліотекар-бібліограф спеціальних наукових бібліотек, книгознавець-бібліограф спеціальних наукових бібліотек, бібліотекар-бібліограф шкільних бібліотек, менеджер бібліотечно-інформаційних систем).

7.020103 «МУЗЕЙНА СПРАВА І ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ» (кваліфікація: історик-музейознавець)

7.020104 «НАРОДНА ХУДОЖНЯ ТВОРЧІСТЬ» (спеціалізації: народне театральне мистецтво — кваліфікації: керівник народного театального колективу; режисер театральованих свят і обрядів, режисер естради; режисер телебачення, звукоорежер, оператор телебачення, телекомунікатор та ведучий телерадіо, менеджер-продюсер телебачення, викладач фахових дисциплін); народне хореографічне мистецтво (кваліфікація: керівник ансамблю народного танцю); сучасна та бална хореографія (кваліфікація: керівник колективу балного танцю; керівник колективу сучасного танцю, викладач фахових дисциплін); народне пісенне мистецтво (кваліфікації: керівник академічного та народного гурту, керівник фольклорного ансамблю, виконавець народних пісень, викладач фахових дисциплін); народне інструментальне мистецтво (керівник оркестру народних інструментів, керівник капели бандуристів, керівник духового оркестру, керівник естрадного ансамблю, викладач фахових дисциплін).

7.020105 «ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО ТА ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ» (спеціалізації: документознавець-менеджер органів державної влади і управління, документознавець-референт органів наукової інформації, документознавець-архівіст, менеджер інформаційної діяльності, документознавець-перекладач спеціальних документів, менеджер патентно-ліцензійної діяльності).

7.050203 «МЕНЕДЖЕР У НЕВИРІВНОМІЙ СФЕРІ» (кваліфікації: менеджер-економіст соціально-культурної сфери, спеціаліст по зв'язках із громадськістю («public relations», спеціаліст з інформаційного менеджменту, спеціаліст з маркетингового менеджменту).

Інститут має сертифікат № 110059 найвищого IV рівня акредитації. Ліцензія № 111306.

Адреса інституту: 252042, Київ, вул. Чигоріна, 20.

Приймальна комісія працює без вихідних з 9.00 до 20.00.
Телефони: (044) 295-44-03, 295-85-27, тел./факс 295-43-86.

За п'ять років — 25 стадіонів!

Цільову комплексну програму розвитку футболу в Україні розглянуто на засіданні виконкому Донецької обласної федерації. Документ передає основні напрями розвитку найпопулярнішого виду спорту, фінансову підтримку, створення єдиної системи розвитку дитячо-юнацького, аматорського, професійного футболу.

Зі свого боку на Донеччині вирішено провести відповідну роботу і затвердити обласну програму, масштаби якої вражають: до 2002 року в області намічено побудувати 25 нових стадіонів і «реанімувати» 310 закладів. Особливу увагу приділятимуть забезпеченню матеріально-технічної бази та популяризації спорту.

Як грації чиновників здолали

Міністерство юстиції України перереструктурувало Федерацію художньої гімнастики, яка відтепер буде називатися Федерацією гімнастики України.

Мін'юст двічі відмовляв цій спортивній організації в перереєстрації, після чого остання змушена була звернутися до Вищого арбітражного суду з позовом про визнання такого рішення недійсним. Позов було задоволено, і ФГУ отримала відповідне свідоцтво.

Президент Федерації гімнастики України Альбіна Дерюгіна повідомлює,

ла, що вона, як і раніше, залишається прихильницею утворення асоціації, яка об'єднала б під своїм дахом художню і спортивну гімнастики. «Очоловувати її має «нейтральна» людина, — зауважила вона. — Зі свого боку, ми готові запропонувати таку кандидатуру».

Що ж, у цій історії з щасливим кінематодом вдалося гору над злом. Присемно, що тендітні грації здолали чиновників з Мін'юсту та Держкомспорту.

На знімку: президент ФГУ Альбіна Дерюгіна.

Ольга ВАУЛІНА, «Голос України»

Кожному вболівальнику — зручне місце для «вболівання»!

Футбол — це завжди захоплююче видо-вище. А кубки УЄФА, безперечно, свято для вболівальників.

УЄФА вирішила влаштувати подвійне свято для фанатів футболу, видавши директиву щодо благоустрою посадкових місць з метою безпеки глядачів на стадіонах, де відбуватимуться матчі з турнірів. Реконструкцію посадкових місць мають провести 1997—1998 рр. Трибуни нашого стадіону національного спортивного комплексу «Олімпійський», на жаль, далекі від ідеалу.

У Держкомспорті України відбувся попередній розгляд пропозицій з метою визначити моніторинг для оголошення умов тендеру на виконання «комфортабельних» робіт на центральному стадіоні Києва. Серед бажаючих випробувати свої сили у «стільцях» містяться було й Київське НВО «Електронмаш».

За словами заступника головного тех-

нолога цього ВО Віктора Король, підприємство має вільні потужності, які дають змогу якісно виконати замовлення. Електронмашівці заздалеку стали до роботи: розробили конструкторські документацію, навели мости з німецькими фірмами-підприємцями, фахівцями в цій сфері, провели патентні дослідження, підготували раціоналізаторські пропозиції щодо встановлення нових сидінь, закріпивши їх домовленістю з Науково-дослідним центром авіаційних матеріалів, урахували евростандарти щодо «удобного розміру, кольору та форми» сидінь, аж до «іммунітету» матеріалу до письмової народної творчості...

Підготовчий процес завершено, час розпочинати втілення ідей у конкретні стільці.

— Нам було сказано, що вибір Держкомспорту практично вже зробив. Свій погляд спеціальна комісія зупинила на шести фірмах. Нас серед них немає. Пере-

УЄФА гарантує, держкомспорт замовляє, а виконує...

важно це фірми Італії, Австрії, США... — коментує ситуацію Віктор Король. — Коли готували цей проект, ми сподівалися, що певні переваги матимуть вітчизняні виробники. Ми вважаємо, що тендер узагалі мали розігрувати між українськими виробниками, спроможними випустити такі виробники. Якщо таких не знайдеться б, тоді цілком слушно було б звернутися до іноземних фірм.

Як повідомив представник Держкомспорту, начальник управління будівництва та реконструкції матеріально-технічної бази Валерій Коритний, офіційного оголошення про проведення тендеру ще не було. Роботу щодо ознайомлення з потенційними виконавцями замовник провів. Стосовно конкретно «Електронмашу», то, за словами пана Коритного, київське НВО досі не подало зразок стільця із значною ціною. А це обов'язкова умова попереднього розгляду.

Усе почалося з гімнастики

БУЛО море квітів, усмішки, поцілуки, обійми і теплі слова. Так минало осінь зустрічає Київ українських самбістів, які виступили на чемпіонаті світу в Токіо. І такий вияв поведінки цілком заслужений, бо повернувшись українські атлети не з порожніми руками. Було, звісно, й «золото».

А найбільше всіх розчулює епізод, коли до Світлани Лисянської — дворазової чемпіонки світу — підбігла маленька білява щечечушка і кинулася їй на руки.

То була її племянниця Лєся, яка щиро любить свою титаніку-чемпіонку — кращу, сильну і дуже добру. Вона і приходить, і поцілує, і катючку розповідь, і подарунки завжди наведе.

Родина в Лисянських, як у того Омеляка. У батьків, окрім неї, ще троє доньок та двоє синів. Мешкають у тісноті, але в злагоді. Проте дуже важко їм.

Як кажуть, обіцяного три роки чекають. Але історія з отриманням, точніше неотриманням, житла дворазовою чемпіонкою світу триває вже... шість років!

Світлана дуже вдала першою заступницею голови Держкомспорту Анастасію Домашенку, що він посприяв їй отримати кінатку на навчально-тренувальний олімпійський базі в Кончі-Засті. Дак якийсь над головою є і спортзал поряд. Але звертаюся до тих, від кого це залежить: не треба отак невідчужливо ставитися до людини, яка робить для популяризації нашої молоді держави багато більше, ніж полчища

різних чиновників-пристосуваних...

Утім, заслужений майстер спорту Світлана Лисянська знає ні на кого не тримає. Така в неї вдача. Вона продовжує прославляти країну, виступаючи на найпрестижніших турнірах із самбо та дзюдо.

Тепер кілька слів про те, як наша героїня піднялася на спортивні вершини. Народилася Світлана 16 серпня 1970 року. Спортотом зацікавилася, коли її виповнилося шість. Спершу були гімнастика, баскетбол. У 16 наважилася піти до секції дзюдо. Здобуло була ученицею, бо через три роки стала бронзовою призеркою чемпіонату СРСР. А 1991 року виграла і чемпіонат країни, і Спартакіаду народів СРСР з обох видів — самбо та дзюдо. Взагалі в її колекції 50 медалей різного гатунку. І всі вони великої дороти. А півтудику у великий

спорт їй дали відомі тренери Рудик Гудієв та Петро Лобас. Багато зробив для становлення чемпіонки також Олександр Нухатський — президент національної федерації самбо.

Серед представників сильної статі побутує думка, що жінка мусить займатися лише витонченими видами спорту: художньою гімнастикою, тенісом, плаванням, стрибками у воду, синхронним плаванням, легкою атлетикою, аеробікою... Але Світлана протилежної думки: «Для міцних дівчат, як от ми з Світлановою Буряк (також чемпіонка світу, обидві виступають у важких категоріях), і види спорту повинні бути відповідні».

Найзаповітніша мрія кинки — виступити Олімпійській грі. Отож з килима не підє, поки не здійснить задумане. А коли кар'єру таки доведеться завершити, Світлана Лисянська збирається присвятити себе військовій службі. Вже нині вона — лейтенант прикордонних військ. Місцем її майбутньої служби може стати хоча б аеропорт «Бориспіль», куди спортсменка так часто повертається з перемогами. Проте її наставники, і особливо Олександр Корнійович Нухатський, переконані, що Світлана народилася тренером. Що ж, поживемо—побачимо, як воно буде. А я ще краще залюбки погуляю в Лисянської на новості...

Віктор БРАНІЦЬКИЙ.

На фото: гордість українського самбо, дворазова чемпіонка світу Світлана Лисянська з Києва.

Маріупольців очолив Микола Павлов

Ще якийсь тиждень тому Микола Павлов був консультантом відродженого ФК «Бориспіль». Але днями стало відомо, що він погодився очолити маріупольський «Металург».

— Обійняти посаду старшого тренера команди з Маріуполя мені запропонували після засідання ПФЛ, на якому вирішувалася доля колективу, його начальника Ігор Беланов, розповів Микола Петрович. — Потім по телефону розмовляв з Михайлом Поживановим. І тільки після цього дав згоду.

Зрозуміло, що я поки мало знаю гравців, з якими доведеться працювати. Потрібний час. Можливо, візьмемо кількох футболістів в оренду в інших клубах. Приміром, з київського «Динамо». Але мета в нас одна — зберегти місце у вищій лізі. Гадаю, так завдання колективу до снаги. Хоча і зганий час. Але нас тішить думка, що чемпіонат тільки починається. І попереду — багато подій.

Контракт з ФК «Металург» у Миколи Павлова на рік. 24 липня він став до роботи. Сьогодні в Миколи Петровича, як кажуть, бойове хрещення: в матчі четвертого туру чемпіонату країни маріупольці приймають зaporізький «Металург».

На знімку: новий головний тренер маріупольського «Металурга» Микола Павлов.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Лист депутата

Михайло ПОЖИВАНОВ:

«Бачимо свою вину...»

До НАШОЇ редакції з відривним листом звернувся народний депутат України, мер міста Маріуполя, президент ФК «Металург» Михайло ПОЖИВАНОВ.

— Для нас, керівників футбольної команди «Металург», звістка про винюк Юрія Погребняка була громом з ясного неба. Становлення в Маріуполі футбольної команди високого класу вимагало великих організаційних зусиль, немалих матеріальних коштів. Футболісти і тренери знали, як небагато все це давалося, та й самі вони викладали до кінця, аби виконати поставлене завдання — пробитися до вищої ліги. Просто неможливо було повірити, що хтось златен божественно, по-хуліганськи пустити все не під укіс.

Не випереджаючи хід офіційного розслідування, твердо заявляємо: ми бачимо свою вину в тому, що сталося. Це і сам факт перебування на посту головного тренера футбольної команди майстрів людини з погано налагодженим контролем за власними діями, і надзвичайна легкість, з якою злочинні елементи проникли до готелю, і багато іншого. Для нас те, що сталося, буде уроком на все життя.

Важче, як ми усвідомлюємо, розв'язати підозрюю того, що Маріуполь перетворюється на один із своєрідних центрів нєсправності. Це ще прикріплює до нас, що наше місто заробляє, можливо, як ніколи інше, саме виробничою діяльністю, тут же не втрачено поняття честі і гідності робочої людини. Одна із свідчень цього — порядок на переповненому стадіоні під час футбольних матчів.

Ми віддавали стільки сил і коштів на створення потужної футбольної команди не задля того, щоб уся ця робота перекреслилася окремо взятою людиною. Футбол у Маріуполі був, є, буде, як наприкінці минулого століття, він — невід'ємна частина культури місцевого населення. Нині в місті, завдяки виходу нашої команди до вищої ліги, відчувалося піднесення настроїв. Ми схиляємося переб мудрістю керівників українського футболу, які не поставили знак рівності між винюком Погребняка та долею команди. Таке ставлення пред'являє ще більший рахунок нашої відповідності за вчинки зразково утримувати команду. Ми кажемо це всім українцям: співвітчизникам, вам більше не доведеться червоніти за маріупольців з приводу негідної поведінки футболістів і тренерів місцевого «Металурга».

Не вчилися б, дивлячись на старших...

Невдало виступили на дорослих чемпіонатах Європи українські баскетболісти та баскетболістки. Цей приклад, на жаль, наслідували й інші юніори, які виступали у відбірковому турнірі Євро-98, що відбувався в Ризі.

Долго української команди мали вирішити два завершальні матчі. І якщо з фіналістами хлопці зіграли добре, то з господарями майданчика не впоралися. Латвія виявилася сильнішим в тій запеклій боротьбі — 93:90. Ім та ще й словенцями дісталися путівки до Італії.

Вітаємо передплатників нашої газети,

Вінницька область

1. Автоматичний обприскувач для садів і городів

Волошенко М. К. — Немирівський р-н, с. Мельниківці.

2. Газовий побутовий лічильник

Тетерін О. І. — м. Вінниця, вул. Келеска.

3. Вишита скатерка

Зіновата А. А. — м. Могилів-Подільський.

4. Набір вишитих серветок для журнального столика

Свирський А. І. — м. Жмеринка, вул. Леніна.

5. Ящик пластмасовий (складаний)

Позур В. А. — Муровано-Куриловецький р-н, п/в. Морозівка

6. Набір м'ясних консервів

Гура Б. І. — м. Хмільник.

7. Фірмовий набір шоколадних цукерок «Вінниця»

Безсмертна К. П. — Немирівський р-н, с. Семенки.

Киричук М. П. — Хмельницький р-н, с. Уланів.

По виграші звертатися: **Вінниця, Скрипник Віктор Степанович, вл. кореспондент «ГУ» по Вінницькій області, тел. 32-40-16.**

Волинська область

1. Бичок

Лутвицький І. Б. — Старовижівський р-н, с. Седлище.

2. Набір меблів з лози

Манжула В. М. — м. Луцьк, вул. Янки Купали.

3. Холодильник

Шелест О. В. — Камінь-Каширський р-н, с. Бузак.

4. Ювілейна монета

Михалчук Г. Ф. — Шацький р-н, с. Піша.

Шевчук К. М. — Ківерцівський р-н, с. Башкири.

Білевич Л. М. — м. Луцьк, вул. Гнідавська.

Міндєр Т. А. — Старовижівський р-н, с. Яревище.

Ліщук О. І. — Старовижівський р-н, с. Бушин.

5. Ящик пива «Оболонь»

Киричук А. А. — м. Луцьк, вул. Руставелі.

Степанюк І. С. — м. Луцьк, вул. Гулака-Артемовського.

Муц В. Я. — Старовижівський р-н, с. Кукурки.

Демчук П. К. — Горохівський р-н, Берестечко, вул. Незалежності.

Вознюк Р. М. — м. Нововолинськ, м-н Шахтарський.

По виграші звертатися: **Луцьк, Берекета Богдан Васильович, вл. кореспондент «ГУ» по Волинській області, тел. 4-44-02.**

Дніпропетровська область

1. Мікрохвильова піч «Дніпрянка»

Пастухова Г. О. — м. Павлоград, вул. Поштова.

2. Водоочисник «Аквілетія»

Гончаренко В. І. — Кривий Ріг, вул. Чукотська.

Курінний В. К. — м. Орджонікідзе, вул. Калініна.

Метельський В. А. — м. Марганець, а/с 13.

По виграші звертатися: **Дніпропетровськ, Нечипоренко Микола Миколайович, вл. кореспондент «ГУ» по Дніпропетровській області, тел. 68-10-89.**

Донецька область

1. Стереонавушники

Торичний О. І. — Краматорськ, м. Шабельківка.

Кришнев Г. Д. — м. Єнакієве, вул. Мічуріна.

2. Книга народознавця Графінни Маковій

Найливайко С. Я. — м. Авдіївка-П, вул. Тургенєва.

Никаноров А. М. — Донецьк, вул. Куйбішева.

Вінник В. М. — м. Добропілля, вул. Добролюбова.

Виграші надіають поштою.

Житомирська область

1. Чайні сервізи

Зіневич В. П. — Народицький район, с. Базар.

Дивак П. П. — Овруцький район, с. Коптивиця.

Назарчук В. Р. — Чуднівський р-н, с. Лихосілка.

Сидорчук О. Г. — Новоград-Волинський р-н, с. Кудиночі.

Тимошенко В. І. — ст. Попільня, пров. Калініна.

Ярмоленко В. С. — Андрушівський р-н, с. Іванків.

2. Набір кухонного посуду

Осалько І. К. — м. Радомишль, вул. Незалежності.

3. Дитячий подарунок

Антонюк Т. Є. — м. Коростень, Білорозвицьке шосе.

4. Набір меблів для передпокою

Пишкіна Н. В. — м. Житомир, вул. Хлібна.

По виграші звертатися: **Житомир, Кавун Олександр Дмитрович, вл. кореспондент «ГУ» по Житомирській обл., тел. 22-08-57.**

Закарпатська область

1. Жіноча сукня

Добромислова В. М. — м. Ужгород, вул. Гойди.

Фізер О. І. — м. Свалява.

Соловйова Н. М. — м. Мукачеве, вул. Ретіна.

2. Мийні засоби та автокосметика — набір

Роман М. П. — м. Виноградів, вул. Лейзмана.

3. Набір палітінно-шкарпеткових виробів

Гавей В. С. — Міжгірський р-н, с. Сир.

Шока М. І. — Іршавський р-н, с. Чорний Потік.

4. Набір літнього взуття

Керечун С. Ф. — м. Свалява, вул. Шевченка.

Мигович В. С. — Свалявський р-н, с. Росощ.

Русин П. П. — Великоберезнянський р-н, с. Тихий.

5. Набір касет із записами творів зірок української естради

Бедь М. І. — Міжгірський р-н, с. Тішка.

6. Книга народознавця Графінни Маковій

Нагавичка Г. Ю. — Іршавський р-н, с. Лисичеве.

Якубишин І. І. — м. Хуст, вул. Визволення.

Могорита М. В. — Міжгірський р-н, с. Тішка.

Плітан М. В. — Міжгірський р-н, с. Буковець.

Марпін В. І. — м. Чоп, вул. Молодіжна.

По виграші звертатися: **Чернівці, Бабух Василь Іванович, вл. кореспондент по Закарпатській та Чернівецькій обл., тел. 2-63-15.**

Запорізька область

1. Товари народного вжитку

Сахно Г. Я. — Михайлівський р-н, с. Плотородне.

Воронько І. М. — Куйбишевський р-н, с. Гусарка.

Жупін О. В. — м. Дніпрорудний, вул. Леніна.

Непошивайленко Т. Г. — К-Дніпровський р-н, с. Дніпрівка.

Мандрик С. І. — Новомиколаївський р-н, смт Новомиколаївка, вул. Набережна.

Гочинський Е. Б. — м. Енергодар, вул. Придніпровська.

Черешука Г. І. — Розівський р-н, с. Листівна.

Ярош Е. О. — м. Вільнянськ, вул. Жовтнева.

Чернявська О. В. — Приазовський р-н, Нововасилівка, вул. Олександрівська.

Тристан К. В. — Куйбишевський р-н, с. Комиш-Зоря.

2. Набір шампунів серії «Купава»

Семеренко І. В. — Оріхівський р-н, с. Червоный Жовтень.

Барішенський В. Г. — м. Мелітополь, пер. Пролетарський.

Азаров І. М. — Очеретувате, вул. Токмацького.

Плещенчик М. І. — Кушугум, вул. Партизанська.

Берко М. С. — Чернігівка-2, вул. Жовтнева.

Пан І. М. — м. Бердянськ, вул. Морозова.

Єременко М. Г. — Веселівський р-н, с. Широке.

Швигл Й. А. — Мелітопольський р-н, с. Новгородка.

Кармаз Г. В. — м. Пологи, вул. Шевченка.

Присяжнюк Е. Я. — Запорізький р-н, с. Відрадне.

3. Бібліотечка художньої літератури фірми «Інтербух-Хортиця»

Баранов А. М. — м. Кам'янка Дніпровська.

Титовський М. Ф. — м. Василівка, вул. Леніна.

Федорченко М. Г. — Мелітополь, вул. Крупської.

Івченко Г. О. — Василівський р-н, с. Скелька.

Білошкрібець В. А. — Вільнянський р-н, п/в Шевченкове.

Кудря М. І. — Мелітопольський р-н, с. Костянтинівка.

Голосний М. Е. — Куйбишевський р-н, Комиш-Зоря.

Поліщук В. С. — Приморський р-н, с. Борисівка.

Сорока В. К. — Розівський р-н, с. Розівка.

Миколаєнко Г. Ф. — Пологівський р-н, с. Тарасівка.

По виграші звертатися: **м. Запоріжжя, Дупак Володимир Іванович, вл. кореспондент по Запорізькій обл., тел. 39-04-90.**

Івано-Франківська область

1. Кінська упряж.

Семетюк В. М. — Снятинський р-н, Попельняки.

2. Греськолийний костюм підлітковий.

Карпенко В. І. — м. Яремча, вул. Шептицького.

3. Парфумерний набір

Морозевич Н. С. — Снятинський р-н, с. Рож-Поле.

Пітровська М. С. — м. Коломия, вул. Винницька.

По виграші звертатися: **м. Львів, Теленч Оксана Євгенівна, вл. кореспондент по Івано-Франківській та Львівській обл., тел. 35-51-20.**

Кіровоградська область

1. Виграш по 50 грн.

Півненко М. В. — Олександрівський р-н, с. Звенигородка.

Соловйова М. І. — Олександрівський р-н, с. Михайлівка.

2. Імпортний телевізор

Левочко Т. Ф. — м. Долінська, вул. Макаренка.

По виграші звертатися: **м. Кіровоград, Волос Микола Микитович, вл. кореспондент по Кіровоградській обл., тел. 225-904.**

Київська область

1. Світильник

Кінь Ф. — Володарський р-н, с. Пустоварівка.

2. Карниз

Нестеренко О. І. — Київ, вул. Солом'янська.

Петричук В. П. — Київ, вул. Бальзака.

По виграші звертатися: **Київ, вул. Нестерова, 4.**

3. Стереонавушники

Безкоронавий І. Д. — Згурівський р-н, с. Крассе.

4. Книга народознавця Графінни Маковій

Гончар О. І. — Вишгородський р-н, с. Козаровий, пр. Мирний, 3.

Нестеренко О. О. — Фастівський р-н, с. Кичинці.

Лук'яненко Г. М. — Іванківський р-н, с. Кукарі.

Дерзський Г. П. — Київ-23, вул. Л. Первомайського.

Виграші надіають поштою.

Крим

1. Календар-альбом

Конюшок М. П. — м. Севастополь, просп. Нахимова.

Мацюк А. О. — Красноперекопський р-н, с. Іллінка.

Мочульський К. В. — м. Керч, вул. Кірова.

Селезньова Т. Б. — м. Феодосія, смт Приморський.

Сейташев В. С. — м. Джанкой, вул. Чехова.

Семенов В. Я. — м. Сімферополь, вул. Гагаріна.

Сильчук Г. С. — м. Судак-Дачне.

Соколов А. С. — м. Феодосія, вул. Гарнаєва.

Сич М. Д. — Керч-28, вул. Комунарів.

Яневич О. О. — Білогірський р-н, с. Ароматне.

2. Виграш 50 грн.

Андрійчук С. — м. Іллічєве.

Барон В. Г. — Советський р-н, с. Варварівка.

Ключник В. Л. — м. Феодосія, пров. Нафтовий.

Голида І. І. — Джанкойський р-н, с. Пушкіне.

Горбач Б. А. — м. Севастополь, вул. Голая.

Маслакова А. М. — Феодосійський р-н, м. Коктебель.

Пономарів П. С. — Сакський р-н, с. Червоне.

Сенников В. О. — м. Севастополь-28, в/ч А 1656.

Трубай В. О. — Білогірський р-н, с. Багате.

Халаїмова С. М. — Красногвардійський р-н, с. Янтарне.

3. Очисник води

Дубовий І. А. — м. Євпаторія, вул. Ситникові.

Загородний І. Т. — м. Євпаторія, смт Озерне.

Замиралова В. О. — м. Євпаторія, вул. Д. Ульянова.

Коваленко М. М. — м. Сімферополь, вул. Кекемєтська.

Мозоль П. В. — м. Красноперекопськ, вул. Толбухіна.

Немирівський В. С. — м. Севастополь, пр. Жовтневої революції.

Пушкарт Н. І. — м. Сімферополь, вул. Наукова.

Токар П. В. — м. Феодосія, вул. Шевченка.

Узлов М. С. — м. Сімферополь, вул. Фрунзе.

Шапцева Н. М. — м. Саки, вул. Курортна.

4. Набір календарних видів Криму

Арендарчук А. А. — м. Феодосія, вул. Челюска.

Красовська Т. В. — Керч-18, вул. Гагаріна.

Крихта В. Ф. — м. Ялта, вул. Київська.

Юрченко О. П. — м. Сімферополь, вул. Лермонтова.

Ярушницький Л. Д. — м. Севастополь, вул. Фадєєва.

По виграші звертатися: **м. Сімферополь, Хоменко Віктор Васильович, вл. кореспондент по Криму, тел. 22-33-23.**

Луганська область

1. Стереонавушники

Матіш С. Г. — м. Ровеньки-3, вул. Назарова.

Білев О. К. — м. Алчевськ, пр. Леніна.

2. Книга народознавця Г. Маковій

Журавльов Л. І. — м. Золоте-2, вул. О. Кошового.

Кудряшов М. Г. — Перевальський р-н, с. Семенівка.

Тихомірова Н. С. — м. Кременна.

Виграші надіають поштою.

Львівська область

1. Вітрозахисний костюм

Насика Д. І. —

які виграли у лотереї «Голосу України»!

Шевченко В. С. — м. Вознесенськ, вул. Франка.

4. Набір трикошарних виробів «Матері й дитині»

Громова О. П. — Березанський р-н, с. Лимани.

Бурлакова В. А. — м. Миколаїв, вул. Васильєва.

Сатенко З. П. — м. Первомайськ, вул. Корабельна.

5. Джемпер чоловічий

Бабич Г. Г. — м. Очаків, вул. Володарського.

Козаченко І. П. — Кривоозерський р-н, с. Луканівка.

По виграші звертатися: м. Одеса, Воротник Георгій Федорович, вл. кореспондент по Миколаївській та Одеській обл., тел. 22-47-69.

Одеська область

1. Електросепаратор «Ручай»

Сакал С. М. — Любашівський р-н, с. Кричунове.

2. Електромлинок «Аркадія»

Швець М. К. — Колімицький р-н, с. Котовці.

3. Чоловічий джемпер

Довженко Г. С. — м. Біляївка, вул. Московська.

Брегін Д. М. — Котовський р-н, с. Любомирка.

Кравченко П. М. — Олександрівське с-е, с. Олександрівка.

Репетов С. В. — м. Одеса-63, в/ч А-0365.

Невідниченко І. Ф. — Саратський р-н, с. Ясрелавка.

Кравченко А. Р. — м. Одеса, вул. А. Корольова.

Білоусенко П. І. — м. Білгород-Дністровський, вул. Плавнева.

Парфенюк Я. С. — Комінтернівський р-н, с. Сичавка.

4. Чоловічий джемпер

Підмолильний Ф. Е. — Тарутинський р-н, Березине.

Ковеза Б. Д. — м. Ізмаїл, вул. Нахимова.

По виграші звертатися: м. Одеса, Воротник Георгій Федорович, вл. кореспондент по Миколаївській та Одеській обл., тел. 22-47-69.

Полтавська область

1. Пральна машина

Харська О. С. — м. Пирятин, вул. Абакашівська, 80.

2. Сервіз чайний, кововий

Бойко І. Я. — Пирятинський р-н, с. Теплівка.

Вовк І. О. — м. Миргород, вул. Дружби.

Вишневий Г. Н. — смт Нові Санжари.

В'язовченко В. В. — Диканька.

Гнідченко П. П. — Новосанжарський р-н.

Дворник М. М. — м. Гребінка.

Ільченко К. К. — м. Полтава, вул. Б. Хмельницького.

Кириленко М. А. — м. Комсомольськ, вул. Добровольського.

Лутковін В. П. — Гадяцький р-н, с. Веприк.

Лях О. А. — Кобеляцький р-н, с. Кишенька.

Рибалкін М. М. — м. Гадяч-2, пр. Володарського.

Христенко Б. І. — м. Кременчук, вул. Леніна.

Юрченко Л. Г. — Гадяцький р-н, с. Вельбівка.

Юрченко О. І. — Миргородський р-н, с. Довгалівка.

3. Набір кондитерських виробів

Басаман Ю. І. — м. Решетилівка, вул. Леніна.

Гарашчук В. В. — м. Гадяч, вул. Гагаріна.

Кулинич М. Л. — м. Зіньків, вул. Леніна.

Литвиненко А. П. — м. Полтава-3, пров. Сковороди.

4. Виграш 30 гривень

Бондаренко В. Ф. — Пирятинський р-н, с. Каліновий Міст.

Гавриленко О. О. — м. Гребінка, вул. Гагаріна.

Денисенко А. Ю. — м. Лохвиця, вул. Гагаріна.

Машенко О. А. — м. Миргород, вул. Берегова.

Пилипенко М. А. — м. Кременчук, вул. Додорєв Ібартури.

Поправка А. Т. — Великобагачанський р-н, с. Поділ.

Скриль В. Д. — Глобінський р-н, с. Мозолівка.

Смак В. Г. — Семенівський р-н, с. Крива Рука.

Ткаченко Д. Ф. — м. Зіньків, вул. Дзержинського.

Чубенко П. П. — Хорольський р-н, с. Покровська Багачка.

По виграші звертатися: м. Полтава, Гринь Григорій Федорович, вл. кореспондент по Полтавській обл., тел. 7-46-09.

Рівненська область

1. Телевізор

Пархомов П. П. — Млинівський р-н, с. Петушків.

2. Пилосос

Лобач М. А. — м. Костопіль, вул. Степанська.

3. Електросмавар

Ніколаєв І. М. — м. Рівно, вул. А. Грушевського.

4. Сервіз чайний

Климчук Г. О. — Дубнівський р-н, с. Дитиничі.

5. Годинарик настінний

Войцешко Я. О. — Костопільський р-н, с. Дерезино.

6. Годинарик наручний

Усик М. Я. — Володимирецький р-н, с. Ромесики.

По виграші звертатися: м. Рівне, Мельничук Сергій Кирилович, вл. кореспондент по Рівненській обл., тел. 2-21-30.

Сумська область

1. Радіоприймач

Бабакало М. С. — Охтирський р-н, с. М. Павливка.

Булюк О. С. — м. Суми, вул. Металургів.

Меняйло В. П. — м. Шостка, вул. Марата.

Нестеренко І. К. — Конотопський р-н, с. Великий Самбір.

Підько М. О. — Липоводолинський р-н, с. Лука.

По виграші звертатися: м. Чернігів, вл. кореспондент по Сумській та Чернігівській обл., тел. 95-74-18.

2. Бібліотечка історичної літератури

Іванів М. Г. — м. Суми, вул. Суворова.

Невесенко Д. М. — м. Буринь.

Нужненко Л. В. — м. Тростянець, вул. Комуністична.

Скляр В. А. — Шосткинський р-н, с. Вороніж.

Учнівченко М. А. — м. Конотоп-1, пров. Шевченка.

Виграші надійдуть поштою.

Тернопільська область

1. Побутовий світильник

Александрова З. Г. — м. Тернопіль, вул. Купчинського.

Байрон З. М. — Чортківський р-н, с. Шмонівці.

Бурлака М. М. — м. Заліщики, вул. Українська.

Василь Я. І. — Бережанський р-н, с. Рогачин.

Горішний М. О. — Зборівський р-н, с. Мильне.

Глинський В. І. — с. Скалат, вул. Горуна.

Данилюк А. М. — Гусятинський р-н, м. Хоростків, вул. Незалежності.

Доротик З. І. — смт. Ланівці, вул. Ювілейна.

Джегва Т. І. — м. Заліщики, вул. М. Шахевича.

Зозуля Б. С. — Зборівський р-н, с. Білх.

Кондрацький П. М. — м. Зборів, вул. Богуна.

Микуляк В. П. — Теребовлянський р-н, с. Струсів.

М'якуш М. М. — Підволочиський р-н, с. Поплавки.

Остапенко П. С. — м. Тернопіль.

Рожелюк М. М. — Шумський р-н, с. Цеценівка.

Сокосяк О. П. — Шумський р-н, с. В. Салки.

Фейло З. І. — м. Копичинці, вул. Б. Хмельницького.

Шаховат Г. К. — м. Збараж, вул. Кобилянська.

Гучик Г. П. — Борщівський р-н, с. Шерешівка.

По виграші звертатися: м. Хмельницький, Васильченко Михайло Федорович, вл. кореспондент по Тернопільській та Хмельницькій обл., тел. 72-06-53.

Харківська область

1. Фотоапарат «ФЕД-5»

Белогов Н. М. — м. Ізюм-6.

Давидова К. І. — м. Куп'янськ, вул. 1 Травня.

Дзюбенко В. В. — Дергачівський р-н, с. Ольшани.

Коза І. А. — м. Люботин.

Мізяк Л. Д. — с. Золочів, вул. К. Маркса.

Москаленко П. О. — Куп'янський р-н, с. Курилівка.

Нестеренко Я. М. — м. Барвінкове, вул. Радичівська.

Процух Т. С. — Близнюківський р-н, с. Степове.

Ткаченко В. І. — Вовчанський р-н.

Фатов Г. М. — м. Красноградський р-н, с. Берестовеньки.

2. Фотоапарат «ФЕД-50»

Хоменко С. І. — с. Великий Бурдук.

Худолій С. П. — Дергачівський р-н, смт. Пересиче.

Чернобиль І. В. — м. Куп'янськ-5, вул. Комуністична.

3. Змішувач РП

Гуцаленко Г. А. — м. Харків, вул. Державинська.

Коврига З. О. — м. Люботин-1, вул. Харківська.

Ковтун О. Г. — м. Валки, с. Новий Мерчик.

Пархомченко В. Г. — м. Первомайський, вул. 1 Травня.

Титаренко М. Я. — м. Вовчанськ.

Устименко А. М. — м. Лозова.

4. Змішувач ОР

Видюкова П. К. — м. Красноград, пров. Королівка.

Коваленко К. Ф. — м. Куп'янськ-5.

Крамаренко С. І. — м. Харків, пр. Перемоги.

Любичко Г. І. — м. Богодухів, вул. Моргунова.

Лашенко О. Я. — м. Харків-16, вул. Черкаська.

Мазинський М. М. — м. Чугуїв, вул. Харківська.

Никоненко М. В. — м. Ізюм-7, пров. Чайковського.

Торанник Б. А. — м. Мерфея, вул. Шевченка.

По виграші звертатися: м. Харків, Косий Микола Іванович, вл. кореспондент по Харківській обл., тел. 47-41-53.

Черкаська область

1. Вітчизняний харчовий продукт

Вовченко Л. П. — м. Сміла, вул. Дзержинського.

Гарбуз В. П. — м. Городище, вул. 8 Березня.

Пастор Г. Ф. — Канівський район, с. Лука.

Сквиченко М. Ф. — м. Тальне.

Лисенко Т. М. — м. Корсунь-Шевченківський.

2. Мішок борошна

Британська Л. П. — м. Шпола, вул. Васильківська.

Петрук М. І. — м. Жашків, вул. Пархоменка.

Кузюк І. — м. Христинівка, вул. Свердлова.

По виграші звертатися: м. Черкаси, Титаренко Алія Іванівна, вл. кореспондент по Черкаській обл., тел. 47-12-87.

Чернігівська область

1. Комплекс постільної білизни

Шарамко К. П. — Прилуки, вул. Радянська.

2. Скатертина

Красильникова Г. В. — м. Чернігів, вул. Комінтерна.

3. Радіоприймач

Бенедик О. М. — м. Борзна, вул. Крупської.

Бивалькевич А. І. — Ріпкинський р-н, с. Бахани.

Вовк А. Р. — м. Бахмач, вул. Тиницька.

Знаменська О. П. — Куликівський р-н, с. Дрімальська.

Ротозей І. І. — Шорський р-н, с. Хатуни.

4. Бібліотечка історичної літератури

Заїка В. Ф. — Чернігівський р-н, с. Пакуль.

Злор А. І. — Городнянський р-н, с. Володимирівка.

Левченко В. П. — м. Ічня, вул. Урицького.

Наливайко М. Ф. — м. Носівка, вул. Шорса.

Сахно Н. І. — Чернігівський р-н.

По виграші звертатися: м. Чернігів, Павличенко Сергій Олександрович, вл. кореспондент по Чернігівській та Сумській обл., тел. 95-74-18.

Чернівецька область

1. Котел побутовий для опалення

Решко В. П. — Вижицький р-н, с. Мілієве.

2. Набір пластмасових вілер

Лучак Г. Р. — м. Чернівці, вул. Ватутіна.

3. Магнітола для легкового автомобіля

Шульгін Я. П. — Сокирянський р-н, с. Грубіна.

4. Набір літнього взуття з полівінілхлориду

Лудик М. О. — смт. Лужани, Кіцманський р-н.

Карабан О. У. — м. Чернівці.

Шурман М. П. — Сокирянський р-н, с. Шебуні.

5. Набір напівнош-шкарпеткових виробів

Ляховська М. Г. — Глибочківський р-н, с. Червона Діброва.

Юхєфова А. Г. — м. Чернівці, вул. Гайдара.

6. Ручний в'язальний апарат «Нева-4»

Матієнко О. І. — м. Чернівці, вул. Ентузіастів.

7. Набір касет із записами творів зірок української естради

Тришук В. В. — м. Новоселиця, вул. Леніна.

Корсєвич Ф. С. — Новоселицький р-н, с. Костичани.

8. Набір книг на історичну тематику

Телятицький М. І. — м. Хотин, вул. Українська.

9. Книга народознавця Г. Маковий

Антонюк П. І. — м. Чернівці, вул. Сміль-Стоцького.

Качаненко Т. О. — м. Чернівці, вул. Українська.

Роговський Т. Т. — м. Чернівці, вул. Червоноармійська.

Чеботар В. О. — м. Чернівці, пр. Незалежності.

Холівчук А. І. — Кельменецький р-н, с. Іванівці.

По виграші звертатися: м. Чернівці, Бабух Василь Іванович, вл. кореспондент по Закарпатській та Чернівецькій обл., тел. 2-63-15.

Хмельницька область

1. Телевізор «Електроніка-409-Д»

Бас В. В. — Городоцький р-н, с. Радковиця.

Качан О. — Старокостянтинівський р-н, с. М. Мишевичі.

По виграші звертатися: Хмельницький, Васильченко Михайло Федорович, вл. кореспондент по Хмельницькій та Тернопільській обл., тел. 7

Інна МАРИНОВА, журналіст

Хто везе золото на Золоті піски

ЩОРАЗУ, підіймаючись на борт літака Ту-134, що вирушає до Софії, зазвичай лічу пасажирів. Перед роздільними святлами їх було десь і п'ять десятків, навесні менше, а з настанням літа бажаючих полетіти до Болгарії побільшало.

Чи важко завоювати авіарінок

Знаю, що й представник «Авіаліній України» в Софії Олексій Суско, що зустрічає і проводжає кожний літак своєї авіакомпанії, уважно вивчає список тих, хто прилетів до Болгарії. І це не просто цікавість. Йому важливо зрозуміти, за яким принципом пасажир обрав саме рейс «Авіаліній України». Адже наша компанія має могутніх конкурентів в особі болгарських колег з

тон», головна вулиця столиці — бульвар Вітоша. З місцем для офісу Суско безперечно пощастило: поряд споруджують метро, вихід якого буде просто на вивіску «Авіаліній України». Та й в аеропорту наша компанія має власну кімнату, що одразу піднесло авторитет українського представника в очах зарубіжних пасажирів. Їх кількість істотно зростає, про що свідчать фінансові показники представництва.

— Хто летить з Києва? — перепитує Олексій Панасович. — Бізнесмени — раз, туристи — два. Адже в Болгарії безліч місць, куди прагнуть потрапити німці, американці, англичани. Взяти хоча б Рильський монастир, відомий не тільки як центр слов'янської культури, а й своїм чудодійним впливом на здоров'я людини. Є ще подивитися і в Пловдиві, Велико Тирнові, Петричі, Мельнику... У Болгарії дуже багато прських і бальнеологічних курортів, де ціни на проживання й харчування набагато нижчі, ніж в Україні.

А до Києва часто літають студенти з Індії, Бангладеш, інших азіатських країн. Наші ціни їх влаштовують. Щоправда, доводиться прискіпливо перевіряти їхні документи, щоб у Борисполі не було проблем з прикордонниками. «Нелеталів» на борт ми не пропускаємо...

«Вольга, Вольга»...

А влітку основний пасажиропотік прямує до моря. Аеропорти Варни, Бургаса приймають не тільки рейсові й чартерні літаки з Києва, Одеси, Львова, Миколаєва. Коли років 5–6 тому переважний контингент відпочивальників на курортах Золоті піски, Дружба, Албена становили німці, англичани, то тепер становище різко зміни-

лося. На кожному метрі 6–7-кілометрової набережної Золотих пісків можна почути російську мову.

А в готелі «Царевець», орендованому фірмою «Тотем», уже протягом двох років відпочивають українці. Мабути, це єдиний готель на Золотих пісках, де поряд з болгарським майорить і наш прапор.

— Ми задоволені, що встановлено тісні контакти з українськими фірмами, — каже керівник «Тотема» Дмитр Манолов. — У нас відпочивають люди з Києва, Одеси, Західної України. Є вже й постійні клієнти.

Я зрозуміла: наших приваблюють не тільки помірні ціни, а й чудовий сервіс, якісне харчування, можливість розважитися і за бажання побувати на екскурсії в Каїрі чи Стамбулі. І дідусю не «нові українці», а люди середнього достатку. Адже керівники «Тотема» не підвищують шалено ціни і гарантують прекрасний відпочинок. Не подобається «Царевець» — можуть запропонувати інший готель. Близьке до моря й... галасу.

Адже на набережній до ранку працюють казино, бари, різноманітні атракціони. Пік бомонду припадає, шоправда, на вечірній час, коли спадає спека і відпочивальники починають розважатися. На набережній на кожному «полюванні» художники й фотографи, власники старих автомобілів і кабріолетів, зазивали численних барів і ресторанів. Частування на кожний смак. Є індійська, китайська, італійська і, звичайно ж, російська кухня.

На зашитоному й дешево аристократичному курорті Святий Костянтин і Єлена, розташованому за 8–10 кілометрів від Золотих пісків, я зацікавлено спостерігала, як власники ресторанів залу-

чають клієнтів. З допомогою... музикантів, у репертуарі яких російські романси, пісні Шубертинського і Вісоцького, циганські мелодії. А для екзотики, яку пошановують «нові росіяни», лунають грецькі пісні. Оскільки ж ресторани розташовані за кілька метрів один від одного, то повітря на курорті сповнене не тільки пахощами квітучих акацій і лип, а й какафонією звуків. Росіяни йдуть туди, де віртуоз-циган на скрипці під акомпанемент барабана і акордеона виконує «Катюшу», «Очи черные», «Ярину», де лунають пісні з репертуару Пуячової, Киркорова...

Та оркестр дозволяють собі утримувати власники відомо великих ресторанів. У невеличкому ресторанчику на березі моря я бачила, як клієнти розважає самотній акордеоніст. Він голосно виголосив: «Вольга! Вольга!» І коли хтось з обідників посміхався, сподіваючись почути знайому мелодію, акордеоніст наближався до столика, виконуючи різні російські мелодії (але тільки не «Вольгу, Вольгу») і одіюючи винагороди. Такса за індивідуальний музичний супровід обід — 200 левів. Для наших — дріб'язок, для нього — заробіток.

До річі, про ціни

Наших туристів вони просто дивують. Костюм можна придбати за 40–50 доларів, взуття — за 20–35, сорочки — за 5–10 доларів. Обід у ресторані на двох з рацією (болгарська горілка), пивом, салатами, першою і основною стравами, десертом коштуватиме 8–10 доларів. Щоправда, на Золотих пісках ціни на порядок вищі. На все — овочі, фрукти, пиво, прохолодні напої... «Нових росіян» це не зупиняє. А

туристи з України рідше йдуть до Варни, де й по магазинах можна походити, і кави попийти, і фрукти-овочі купити за низьку ціну.

Слід урахувати ще один момент: болгарин, зачувши російську мову, обов'язково піднімає ціну вдвічі. Приміром, екіпажі приватних катерів через гучномовець запрошують на морську прогулянку. Для «дорогих гостей» ціна 20-хвилинного походу в море — 2 тисячі левів, для «скупих гостей» (болгарською «скуп» — «дорогий») — 1000 левів. Звичайно ж, у державному магазині ціни для всіх однакові, а от приватні сувеніри одразу вдвічі, що лідують з колишнього ЦСРП. За манерою поведінки, широкими жєстами і, хоч й це й не дивно, страшною марнотратністю. Нині болгарські газети багато пишуть про ціни на курортах, умови відпочинку. І найбільше журналістів ликує, що навіть діти з Росії, України, Казахстану витрачають за день 20–30 доларів. А то й більше. У Болгарії до недавня то була середньомісячна зарплата, а пенсіонери одержували по 8–12 доларів.

От і виходить, що туристи з країн колишнього ЦСРП — найвигодніші для Болгарії. Знаю, що «найкрутіші» вже встигли придбати вілли на чорноморському узбережжі або невеличкі готелі. І золотий дош інвестицій на Золоті піски проливається з кишені російських і українських туристів. Та варто було цього року болгарським туроператорам підняти ціни на літжомісце і харчування, як пересічний російськомовний турист миттю переорієнтувався на курорти Туреччини. Там відпочинок на 2–3 долари дешевший. Відлякували клієнтів від Сонячного берега замовними статтями в російській пресі, де йшлося про страшніший зсув, який зніс у море кілька готелів.

— Нічого такого не було, — розповів керівник фірми «Тотем» Дмитр Манолов. — Ідмо — поглянеш. Пройахавши дорогою від Варни до Золотих пісків, я так і не побачила слідів катастрофи. — Це й не дивно, — посміхнувся пан Манолов. — До моря посуналися кілька приватних будинків, споруджених з порушенням інженерних вимог. Дорогу там перекрили, бо є інша, але незручностей для туристів немає. Так само як і небезпек. Отже, комусь вигідно було відлякувати відпочивальників від Золотих пісків...

Та наприкінці липня все повернулося на круги своя. І всі готелі Золотих пісків заселено, і всі розважальні заклади курорту працюють вдень і вночі, підпуючи гроші з кишені відпочивальників.

Уміють це робити в Болгарії. Непогано було б і нам попити цього. Адже й море Чорне маємо, і гори, а привабити туристів помірною ціною, високим рівнем обслуговування, розважальною програмою ще не вміємо.

Представник «Авіаліній України» в Болгарії Олексій Опанасович Суско.

«Балкан». У них квиток дешево дожджаний, але літак кращій — «Боїнг». І все-таки українські й болгарські підприємці віддають перевагу «Авіалініям України», що виконують рейси щопонеділка і щоп'ятниці. Зручно: в понеділок прилетів до Софії чи Києва, до п'ятниці вирішив усі питання — і додому. А загалом Олексій Суско і співробітникам представництва «Авіаліній України» — Антоніну та Ельзі — доводиться боротися за кожного пасажера. Болгарським колегам у цьому розумінні легше. Працюють вони в Україні давно, офіс мають у самому центрі Києва. Нашій компанії в Софії від «Аерофлоту» не перепало нічого. Олексій Панасович свою роботу як представника «Авіаліній України» почав з пошуку приміщення. Пошук зручного і дешевого офісу затягувався, тож квитки він продавав... зі службової автомашини. А в софійському аеропорту був «у приймах» в авіакомпанії Чехії. Добре, що рейси не збігалися за часом.

Та за два роки роботи Олексій Суско зумів різко змінити становище. Про «Авіаліній України» дізналися і ділові люди, й туристи. Практично в кожному регіоні Болгарії наша компанія має агента з продажу квитків, а головний офіс «Авіаліній України» розташований у самому центрі Софії — поряд ЦУМ, готелі «Рила», «Шера-

